45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 61 Կ. ՊՈԼԻՍ 1901 23 ՅՈՒՆԻՍ 6 ՅՈՒԼԻՍ 20 ԱՊՐԻԼ ԷՎԷԼ 1319 — 23 ՅՈՒՆԻՍ 1317 ՇԱԲԱԹ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամեն տեսակ գրութիւններ՝
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38 Պալը Ալի ճաssէսի 38

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Journal Arménien
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER
ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
Ohannès F. Kaïsérian
38 GRAND' RUE DE LA S. PORTE 38
Constantinople

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

# ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի-ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره‌خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره مخصوصه‌در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

| | Տարեկան | Վեցամսեայ |
|---|---|---|
| Պոլսոյ համար | 80 ղրշ. | 50 ղրշ. |
| Գաւառներու համար | 108 ղրշ. | 60 ղրշ. |

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չենտրուիր

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

## ՕՐԱԳԻՐ

Քայլ եկեղեցիները սիրոյ կրօնին էն փայլուն գրականը ընծայեցին. Հայոց և Յունաց Ս. Պատրիարքներու փոխադարձ այցելութիւնը, ողջագուրումները, ուղերձներով քաղցրացած, հաճելի տպաւորութիւն մը թողուցին, ոչ միայն պատրիարքական դասակարգին մէջ, այլ անկէ դուրս ալ, ոգեւորեալ հասարակութեան մը սրտին վրայ։

Հայ հեռեւորդները հպարտ էին Ցէնարի մէջ, Ոսկեբերանի աթոռին վրայ տեսնելով հայ ոսկեբերան Պատրիարքը Օրմանեան Սրբազան, որ իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ մը կը ցոլացնէր իր բարձրագոյն զարգացումը հիացում ազդելով չորքը, հիացում մը՝ որ իրմէ վերջ կրնայ անդրադառնալ նաեւ այն ազգին վրայ զոր ներկայացնելու պատիւն ունէր։ Ոչ նուազ հպարտ էին յոյներն ալ իրենց սիրելի Պատրիարքին մեր մէջ գտած սիրալիր ընդունելութիւնէն։

Համակրանքի հոսանքէն մաղնիսացած խուռն ամբոխ մը Մայր եկեղեցին և փողոցները կը խռնար, այնքան հոծ՝ որ Տէր Յովակիմ Պատրիարքին անցքը դրեթէ անկարելի կը դառնար։ Հաղարաւոր աքանչացողներ հիացումով մը կը դիտէին այն արիւնու պարթեւ հովիւը որ իրենցներէն այնքան սիրուելու գեղագոյն երջանկութիւնն առաւ վաստակը ունէր։

Համակրանքի այս ինքնաբուխ ցոյցը ճշմարիտ դասապատրաստութիւն մ'էր Վայրի Վարդին դէմ։ Դեռ մ'քան հեռի է ժողովրդեան սիրտը և զգացումները ճանչնալէ։ Չեմ գիտեր թէ ասկողմէ հարկ մը կար «քնի կ'ընկնած կոր»ի պնդ հովը փչելու։ Մենք ճանչնալնման սարքական ծանօթութիւնով մը՝ գիտնալ հարիւրապէ կիսի հանիներ ու ցանկեր չեն զօրեր մոռցնելու հայ եկեղեցին իրեն յանձնուած ներդնմիտ լայնաթեւ-ոգին։ Ցոյն կղերը կրնայ մեր պարին անմասնաբար նկատել, մեր մէջտեղեն իրենց տակառներուն մէջ կրկնամերտել, կամ Ամերիկեան Տրիպոլսոյ մէջ մերժել հայ մեռելն թաղել։ Ճակատն այս ամենը աւելի կնճռոտ նեղութիւն մը պիտի ունենայ։ Ամենուն սրբազան Սրբազան Կրօն. Ժողովոյ անդամակցութիւնը նախընտրեց առաջնորդութենէն, ինչպէս Դոբրեան Սրբազանը Դպրեվանքէն տեսչութիւնը լաւագոյն սեպեց եղեպտոսի առաջնորդութենէն։ Այս ամենը համոզուած ներ են ուղիղ կամ սխալ, բայց իրաւունք չունի ընծայելու դատապարտութեան մը։ Մանկունի Սրբազան իր ընդդիմակազմութեամբ որ չատ անդամ մենամարտութիւն կը հատնի, կրնայ շատերու ճակատ սիրելի դառնալ և սակայն ցարդ ոչ ոք կարկածած է իր անկեղծութեանը վրայ։ դատելու և մանուածապատ ձեւերու մարդը չէ։ Կրնաք վերաբերմամբ իր խօսքերը իր համոզումներն են, չատ անգամ՝ վերջինը բառը կը կտրէ, այս է իր նկարագիրը, ինչ կրնանք ընել։ Անմեռն տրուած չէ ուրիշներուն պէս դիւրաքաղդիր և ճկուն ըլլալ ջուսան Պատրիարքներուն սիրաչանելու համար։

* *

Սուրբենեան էֆ. Քնարի յանձնաժողովոյ մէջ գլխաւոր չունի այս պարի։ այս պարագան եթէ կը հրաւիրեցնէ չատ մը։ ընդդիմութիւնս ոչ նուազ ցաւ կ'ազդէ նաեւ կրթական գործին ճշմարիտ քարեկամներուն։ Սուրբենեան էֆ. ազդամիտ և խստագաս քննչի մը՝ ամէն երաշխիքը ունի ազգին մէջ։ Ինչպէս Դոբրեան Սրբազանը Դպրեվանքէ տեսչութիւնը լաւագոյն սեպեց եղեպտոսի առաջնորդութենէն։ Այս ամենը համոզուած ներ են ուղիղ կամ սխալ, բայց իրաւունք չունի ընծայելու դատապարտութեան մը։ Մանկունի Սրբազան իր ընդդիմակազմութեամբ որ չատ անդամ մենամարտութիւնն կը հատնի, կրնայ շատերու ճակատ սիրելի դառնալ և սակայն ցարդ ոչ ոք կարկածած է իր անկեղծութեանը վրայ։ դատելու և մանուածապատ ձեւերու մարդը չէ։ Կրնաք վերաբերմամբ իր խօսքերը իր համոզումներն են, չատ անգամ՝ վերջինը բառը կը կտրէ, այս է իր նկարագիրը, ինչ կրնանք ընել։ Անմեռն տրուած չէ ուրիշներուն պէս դիւրաքաղդիր և ճկուն ըլլալ ջուսան Պատրիարքներուն հայ եկեղեցին իր դրացի եկեղեցիներուն հետ սիրալիր յարաբերութիւններուն չէ որ պիտի վանդէ իր Եկեղեցոյ դոյութեան, այլ վանդը մեր նոր վերաբերումներ յանկնում և արիւնարոնոյ ոգին է։ ուրեն էն ցայտուն ապացոյցը կրնանք համարել Վայրի Վարդի նոյն յոդուածը, որուն մէջ կրնաք անէն բան գտնել բացի յարգանքի կամ ակնածանքի բառէ մը։ Զոյգոյթի և կրքի յանուն ոգին է որ կը տիրէ հոն, անս ակա անսանարկութիւն մը՝ վերէն մինչեւ վար, ոչ Ս. Պատրիարքը որ իրէ ուսանելիք դէմ պէտք էր բարձր մնար, ոչ ալ կրօնական ժողովոյ Սրբազանները չնորհ չեն գտներ, սակայն այս ցաւալի երեւոյթը մահաբոյր վտանգ մ'է եկեղեցական դասակարգութեան դէմ, եթէ ամէն նոր արեւոյ կամ լուսարար իրաւունքի առաջիգ յենակին կրթնած արհամարհեն և նախատեն ճերմակ մազերով եպիսկոպոսներն ալ որոնք գէշ կամ աղէկ կեանք մ'ունին մաշեցուցած, զոհաբերութեան երկար չարք մը եկեղեցւոյ օգտին ընծայած, մ'ուր կը մնայ այն առեն եկեղեցւոյ բարեկարգութեան ոգին։ Մանկունի Սրբազանը Ս. Ամանորի վեճակէն հրաժարումը, իրաւունք չէր տար Վայրի Վարդին նախատելի այնքան բառեր սրկելու. Կրօն. Ժողովոյ երկրորդ Ատենապետը, ոչ առաջինը և ոչ վերջինն է հրաժարողներուն, վեճակի պատասխանատու եպիսկոպոսներ իսկ ունինք հրաժարած, Մանկունի Սրբազան Կրօն. Ժողովոյ անդամակցութիւնը նախընտրեց առաջնորդութենէն, ինչպէս Դոբրեան Սրբազանը Դպրեվանքէ տեսչութիւնը լաւագոյն սեպեց եղեպտոսի առաջնորդութենէն։ Այս ամենը համոզուած ներ են ուղիղ կամ սխալ, բայց իրաւունք չունի ընծայելու դատապարտութեան մը։ Մանկունի Սրբազան իր ընդդիմակազմութեամբ որ չատ անդամ մենամարտութիւնն կը հատնի, կրնայ շատերու ճակատ սիրելի դառնալ և սակայն ցարդ ոչ ոք կարկածած է իր անկեղծութեանը վրայ։ դատելու և մանուածապատ ձեւերու մարդը չէ։ Կրնաք վերաբերմամբ իր խօսքերը իր համոզումներն են, չատ անգամ՝ վերջինը բառը կը կտրէ, այս է իր նկարագիրը, ինչ կրնանք ընել։ Անմեռն տրուած չէ ուրիշներուն պէս դիւրաքաղդիր և ճկուն ըլլալ ջուսան Պատրիարքներուն։ Հայ եկեղեցին իր դրացի եկեղեցիներուն հետ սիրալիր յարաբերութիւններուն չէ որ պիտի վանդէ իր Եկեղեցոյ գոյութեան, այլ վանդը մեր նոր վերաբերումներ յանկնում և արիւնարոնոյ ոգին է։ ուրեն էն ցայտուն ապացոյցը կրնանք համարել Վայրի Վարդի նոյն յոդուածը, որուն մէջ կրնաք անէն բան գտնել բացի յարգանքի կամ ակնածանքի բառէ մը։ Զոյգոյթի և կրքի յանուն ոգին է որ կը տիրէ հոն, անս ակա անսանարկութիւն մը՝ վերէն մինչեւ վար, ոչ Ս. Պատրիարքը որ իրէ ուսանելիք դէմ պէտք էր բարձր մնար, ոչ ալ կրօնական ժողովոյ Սրբազանները չնորհ չեն գտներ, սակայն այս ցաւալի երեւոյթը մահաբոյր վտանգ մ'է եկեղեցական դասակարգութեան դէմ, եթէ ամէն նոր արեւոյ կամ լուսարար իրաւունքի առաջիգ յենակին կրթնած արհամարհեն և նախատեն ճերմակ մազերով եպիսկոպոսներն ալ որոնք գէշ կամ աղէկ կեանք մ'ունին մաշեցուցած, զոհաբերութեան երկար չարք մը եկեղեցւոյ օգտին ընծայած, մ'ուր կը մնայ այն առեն եկեղեցւոյ բարեկարգութեան ոգին։ Մանկունի Սրբազանը Ս. Ամանորի վեճակէն հրաժարումը, իրաւունք չէր տար Վայրի Վարդին նախատելի այնքան բառեր սրկելու. Կրօն. Ժողովոյ երկրորդ Ատենապետը, ոչ առաջինը և ոչ վերջինն է հրաժարողներուն, վեճակի պատասխանատու եպիսկոպոսներ իսկ ունինք հրաժարած, Մանկունի Սրբազան Կրօն. Ժողովոյ անդամակցութիւնը նախընտրեց առաջնորդութենէն, ինչպէս Դոբրեան Սրբազանը Դպրեվանքէ տեսչութիւնը լաւագոյն սեպեց եղեպտոսի առաջնորդութենէն։ Այս ամենը համոզուած ներ են ուղիղ կամ սխալ, բայց իրաւունք չունի ընծայելու դատապարտութեան մը։ Մանկունի Սրբազան իր ընդդիմակազմութեամբ որ չատ անդամ մենամարտութիւնն կը հատնի, կրնայ շատերու ճակատ սիրելի դառնալ և սակայն ցարդ ոչ ոք կարկածած է իր անկեղծութեանը վրայ։ դատելու և մանուածապատ ձեւերու մարդը չէ։ Կրնաք վերաբերմամբ իր խօսքերը իր համոզումներն են, չատ անգամ՝ վերջինը բառը կը կտրէ, այս է իր նկարագիրը, ինչ կրնանք ընել։ Անմեռն տրուած չէ ուրիշներուն պէս դիւրաքաղդիր և ճկուն ըլլալ ջուսան Պատրիարքներուն։ Հայ եկեղեցին իր դրացի եկեղեցիներուն հետ սիրալիր յարաբերութիւններուն չէ որ պիտի վանդէ իր Եկեղեցոյ գոյութեան, այլ վանդը մեր նոր վերաբերումներ յանկնում և արիւնարոնոյ ոգին է։ ուրեն էն ցայտուն ապացոյցը կրնանք համարել Վայրի Վարդի նոյն յոդուածը, որուն մէջ կրնաք անէն բան գտնել բացի յարգանքի կամ ակնածանքի բառէ մը։ Զոյգոյթի և կրքի յանուն ոգին է որ կը տիրէ հոն, անս ակա անսանարկութիւն մը՝ վերէն մինչեւ վար, ոչ Ս. Պատրիարքը որ իրէ ուսանելիք դէմ պէտք էր բարձր

## ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

### ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԲԱՆ ԿԱՄ ՍՏԱԿ ՇԱՀԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ

(Շար. Երեկի Ռիւբ.)

Ընդհանրապէս ամենէն առողջ մարդերն են որ ամենէն աւելի ուսողական գիտութիւններէն հեռաւոր կը դան, ուսողութիւնը սերտ և չարունակական մտադրութիւն պահանջելով կը կորսուցնէ միտքը։ Եւ թէև մեզմէ ամէնն մէկը իր անհատական առանձնայատկութիւնները պարտի ունենալ՝ այս հանդերձ լաւագոյն չարդի մը հեռաւած պիտի ըլլանք, եթէ, իրրեւ կանոն, մեզմէ իւրաքանչիւրը հետեւի իր տեղւոյն, գիւղին կամ քաղաքին ամենէն ուղղամիտ, օգտակար և ամենէն ձեռնհաս մարդոց օրինակին։ Եւ Աստուծեան գործի մը յաջողութեան համար ճշտութիւնն կը պահանջուի, և այդ ճշտութիւնն ալ հաշուէն կախում ունի։ Հետեւաբար, ուսողական դիտութիւնն ալ գործնական կրթութեան մէջ առաջին տեղը գրաւելու է։

Գործնական դիտութեանց մէջ մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայելու է Տարբերութիւնն։ Երբ մրցումներով և ծուրիշ զանազան պատճառներով հին գիրքերու, արհեստներու և զբաղմանց չատ ազգութիւններ յաջողապար կը ոգեմբին Կորսնոր չունի միջոցներ գտնելու համար պրծնելու տարբերութեան նայիլ։ Երբ բարեբեր դաշտ մը կը գաղրի արդիւնք տալէ, կամ, իր արտադրիչ ոյժերը յաջողապար կը ծակին, պարտնք դարձեալ տարբերութեան նայիլ, տնէ կորսիլ թէ ինչպէս փչանիլու դէմ մեր արտերն ու պարտէզները՝ որ թէ՝ քանակի և թէ՝ որակի կողմանէ կարենան ապահովել իրենց անդին ու կենսաբաշխ արդիւնքները։ Ցաջանական տարերութիւնները նշանաւոր օրինակ մը կ'ընծայեն մեզ տարբերութեան դիտարկին մէջ։ Ամերիկայի նահանգաց գլխաւոր լեզուն է։ Ծանօթ է նաեւ Հրէաներուն նաեւ Հնդիկներուն և ամենէն աւելի՝ այն Արաբացիներուն որոնք կը պիտին Մոբոքքայի և միրձակայ գաղթականներուն։ Ռուսերէնը իրրեւ քանիցի քարի Սլաւակեան լեզուներու, չատերուն կրնայ մեծ թշուառ ընծայել, Սեյմ Ամերիկայի մէջ Լիրա Թոզպէրիի կիսիրոմանկան ճաշը արտասանելէն ի վեր մեռեալ լեզուներու տեղ աւելի ոյժ կը տրուի կենդանի, առեւտրական զանազան լեզուներու ուսման և մշակութեան և հետի չէ այն օրը, երբ ազգաց լեզուներու այն կղզիացեալ վիճակը որ առեւտրական յառաջդիմութեան արգելիչ և խափանարար պատճառներէն մէկն է, պիտի վերջանայ։

Ամէն մարդու, կրթութեան կարեւորագոյն մասն է իր երկրին օրէնքներու գիտութիւնը, մասնաւորապէս իր գործին և կոչման վերաբերեալ օրէնքը։ Անկարելի է որ վաճառական մը իր առեւտուրը կարենայ յաջողաբեր առանց հմտութիւնն ունենալու մաքսային և ուրիշ տեսակներու կանոններուն, տարբեր ապրանքներու պարտաւորութեանց, վաճառականական օրէնքներու, փոխանակագրերու և ուրիշ բազմաթիւ ռ. այլազան իրերու վրայ։ Ոչնչ իր գործին հետ սերտ և անմիջական առնչութիւն ունեցող։ Ասոնց չափ կարեւոր է ու պէտք է նաեւ դիտնալ և ուսանիլ բնական աշխարհի օրէնքները, Ֆիզիկոնեան հաքաստութեան արդիւնքը ու կեանքը, որ կը կանոնաւորեն գինեւ ու արժէքը և որոյմէ կախումն ունի ժողովուրդներու հարստութիւնը, երջանկութիւնն ու գոյութիւնը։ Ուրեմն, օրէնագիտութիւնը ազատ—գործնական կրթութեան մէկ էական մասը պէտք է կազմէ։ Սակայն ցաւալի է ըսել որ վերջնակ զգայարանքով մշակուած իրերու ուսմանէն ատոյգ ազդեցութիւնը գիտութեան և նրբամտութեան դեռ ուսման և կրթութեան գլխաւոր աարկան ըլլալ կը թուի հին սովորութիւններով և անօգուտ ու անմիջոց ներով խեղդել մանկական թարմ ու մնաղ մտքերը։

Ս. Ց. ԳԸՉԸԼԵԱՆ

## ԿՍՄԻԹՆԵՐ

Տիկին Զ... ամուսնանալէն պահ մը ետքը իր ամուսնոյն կ'ըսէ.

— Ըսէ տեսնեմ Նշանիկ ապա, նշանած առնդ չատ կը սիրէիր զիս։

— Շատ..., ինչ՝ չատ...։

— Ինչ կ'ըսես։

— Այդ՝ և այնչափ սասիկ էր քիրս որ... կը մեռնիս օր մը Ֆէնէր Պահէն վերադարձած ատենիս, մինչեւ անդամ գլուխդ թեւերուս մէջ առած փորձեցի քեզ խղդել։

— Էյ հիմակ։...

— Շատ կը ցաւիմ այն օրը չմեղդ դիրուս համար։

* *

Զինամարդիլար-Եօղուշու մանիփաթուսայի ամառատան մը առջև.

Մուրտիկը.—Ատուած կենա՝ ամենդ պահէ էֆէնտիմ, երեք չօճուխով հինգ վարայի կնոբա եմ մնացեր։ մէկ ոդրի մուրիւն մը անցիր։

Վաճառականը (ինքնիրեն ոլորելով).— Վա՛խ-վախս վախս... խա՛ զմ հիմիկ։ ա՛ռ քեզի ոդանոց մը։

Ատուած պահա չ'ընէ սասկ բարերարներէն։

* *

Երկու հարեւանցիներ։

Օր.— Ըսել է թէ՝ այս պարի պլ չպկալ ամուսնանալնք, այնպէս չէ՞։

Պարոնը.— Այդ մասին պէտք է որ մայրդ աք իր հաւանութիւնը տայ։

— Ինչո՞ւ համար խուշիկս։

— ...Վասն զի...։

* *

Զբօսաշրջիկ մը Շուկայի հնագէտներէն (անդիկոթ) միոյն լսանուիթը մրտնելով.

— Էհ՝, քանի՞ ֆրանքի պիտի տաք ասիկ սափրը։

— Երեք հարիւր ֆր.։

— Երեք հարիւր ֆրանքա՞ն...։ Եղբայրդ գրեան էֆէնտի չարաթի մը տակ 250 ֆրանք ասկնդը։

— Այդ՝ ուրիշ իմ, բայց պէտք է գիտնաս որ եթէ չարաթի մը տակ 400 ֆր. պիտի վճարէիք։

— ...։

Պ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

## ՃԱՆՉԻՈՐ ԴԵՍՔԵՐ

ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(ԼՈՒՅՍԱՆԱՐ Ա.)

Փոդկապը՝ Թաղ, ճոթերը հալին, գլխը ընքաբին մտիկ, կը նայի մարդուն և իրեն՝ pince-nez'ին վրայէն և յանքերուն գալէն։

Գմբիթաղ մը միչա փակած է ալտուրան՝ որոնք ուժգին են... բանասանեղծ ՉԸԼԱՐԱ չակ։

Նոսանին հանելէ առաջ քանի մը սարուան դեռ ունի՝ ընելիներ, (գրելիքներ պիտի բան)։

Ժապէթ քսմիթիմ, յաւէտ։ Ա՛ռ ըսել թէ գլխանոցներու մէջէն աս է՝ պարզին յարգը հոգի՝ կուտայ ժողովրդական արդի գրականութեան հազար քա՛ մէկ ձեւերուն։

Բրքրկէք չորցած «Մաղիկ»ները, Գլանը ֆաթէկ «Ծոնօկրաֆ»ները, բանկը հրատարակած «Լոյս»ները, հանդիսկոս համար իր գեղագիրներուն, պրէսիրանէկանուն, սէնէնանոներուն ու ֆանտէզիներուն։

Դպրոցականութիւնը՝ էֆէնտի, աշխարհի կեանքի մէջ՝ պէտն, բարկենանքներու՝ կարիքն համ առնող ժամանդաւոր այս անը, — ապօր կարգուած, դաւկի տէր, Թերթի տէր, — գրչի ծայրով Խրիմէն համ կ'առնէ միայն։

Մեկան ապատած է թանգ՝ ինչոյցած է սրտ.ս։ Էյ ատ՝ն ալ է չմնակը, երբ նկարագիրնուս մէջ ծիծաղութիւն կայ ու կայ, բարեբերեալ մէջ ինկածութիւն և սերմնուած մէջ։ դդ հանիր։

Լսա՞ր յոդուածը որ կարդաս, տրամի անպատճառ խնդաս այն բարի ծիծաղով՝ որ նեղէն մէկէն ի մէկ բարակ պրոմութիւն մը պիտի ինկնիս։

Ապա՛ս, կամիթը իր ոյժը կը դաւանի, և խնդածը՝ անոր չնչեր։

Բարբերաբանդանկարիչը՝

Իր գրուածը՝ արդ, մատիսով շինուած՝ ան գիրքերուն կը նմանի՝ որոնց մէջ թասը դիծ կայ չկայ, տանկ մը խնամ, ինչ՝ չ՝ ինչ, բայց որ է՝ն պէտքիկը կայ, հարազատ նմանութիւնը։

Եթէ ճամբան հանդիպիք տարիկա հագուած, ընչացքը դերմանիկ, սարկիկ երիտասարդի մը որ գանդաղը թեւին անցուցած կը քալէ սիկսա զլուխնիչ ոգեկնիչը անանկ արտայայտութեամբ մը՝ որոն մէջ մոռցուած պան մը մինչ ի ներքուս անդէ չարտարանը կայ՝ բանիանցէ, Վահանը ինքն է։

ԹԷՈՐԻԿ

## ԽՄԲԱԳԻՐԻՆ ՀՈԳԻՆ

Զբօսաշրջի մը նստած քանի մը բարեկամներ կը խօսէինք արեւէ նեղեն։ Խօսակցութիւնը ինչ հանդիսանք աներ էր չեմ գիտեր երբ մէջերնուս մին.

—Ա՛, ես ճանչցայ անձ մը ըսաւ, որ իւաւադաս ու անկեղծ էր, հակառակ... ֆոսֆոֆ չ'ըլլալուն։

—Էհ, ըսաւ անդիէն ուրիշ մը, ես ալ ճանչցայ մէկը որ բարի, ասատաւ ծաւալս ու առաքինի էր, հակառակ... ֆոսֆոֆ չ'ըլլալուն։

—Անոր նայիս նէ, գոչեց մի ուրիշը, կը ներկայացնեմ իմ կարգիս ՝՝՝ը որ զարգացած և հմուտ է, հակառակ... Ո՞՞՞

տպուած յօդուածս, և ամէն անգամուն ալ յուսախաբ կ'ըլլայ։

«Չհրատարակուեցաւ յօդուածս։ Զի վնասուեցայ սակայն և ուրիշ մէն աղ գրեցի «Գրական Հոտոգրով», զոր չատ մը խնամքէս, արբգրէս ետքը զրկեցի այդ թերթին։

«Նոյն սպասումները, նոյն տառապանքը, նոյն յուսախաբութիւնները։

«Կարծես թէ սակայն տակաւին վրայէս յոյսս չէի կտրած բոլորովին երբ իրիկուն մը յօդուած մը կարդացի այդ թերթին մէջ ուր «գրականութեան բնաւ յարմարութիւն չունեցող այլ փառասիրական սին տենչի մը դոհացման համար յօդուածներով բեռնաւորուած, խմբագրատունները վաղող նորելուկ երիտասարդներ» կը հարուածուէին, կ'ապտակուէին. «Խե՛ղճ արարածներ, կ'ըսուէր հոն տեղ մը, եթէ այդչափ մաքուր ու գեղեցիկ գիր ունիք, գոնէ ասիկ օգտուցէք ու գեղագրութեան դասատու եղէք։» Այս հարուածին ակնարկած առարկաներէն մին, ու գլխաւորը թերևս, ես էի առանց տարակոյսի, ես՝ որ այնքան խնամուած գիրով մը գրած էի յօդուածներս։

«Հետևութիւնը այն եղաւ որ հաղթելով կարողութեանս ոգորմելի չափը, ետ քաշուեցայ յուսահատօրէն՝ ձեռ կերած շունի մը պէս, ու հարիւր անգամ անկէ ետքը զայրոյթով ետ մղեցի այն չես գիտեր ինչը որ զիս գրել կը ըմնդաղաէր։ Ես բաց ի գրագէտէ, թերևս պիտի կրնայի ըլլալ ամէն ինչ։

«Գրելէ ինքզինքս զսպելու կամքիս ու սովորութեանս մէջ ալ յաղդելու մօտ էի, երբ հօրս բարեկամներէն Պ. Բ..., հմուտ ու փորձառու անձ մը, օր մը մեզի եկած ըլլալով և սեղանի նստելով թէ գրականութիւնը կը պիրէի, թէ գրութիւններ ալ ունէի, սուայարկեց որ քանի մը կարդամ։

«—Թերթերու մէջ ալ կը գրեմ կոր, տղաս, հարցուց երբ անարտեսի գրական յօդուածս որուն ընդօրինակուածը ունէի։

«—Ո՛չ..., պատասխանեցի մտատնջելով որ ինքն ալ արդէն անոր արժէքէն դատած էր թէ հրատարակուելու վիճակ ունեցող բան մը չեն դնիր գրածներս...

«—Ինչո՞ւ, բաւ նեղացած, պէ՛ռք է որ գրես. քու կէսիդ չափ գրել չգիտցողները այսօր անուն մը չունին գրականութեան մէջ. գրէ՛. մանաւանդ որ սառնկ գրութիւններ պէտք է որ կարդացուին մեր հասարակութենէն։ Ս. ԲԱՐԵԼԵԱՆ

(Շարունակելի)

# ՍԻՅԱՍԻՅԱԹ

## ԻՆԿԻԼԹԷՐԱՆԸՆ ԳՕՐԳՈՒԼԱՐԸ

Դնկիլթէրասա էֆքէլարը ումուտիյէլէն գրնեանէ իշղալ խան չէյ մէսալիլ պարիէ տիր։ Պիր միւատէթսէն զէրի ինկիլիզ դաղէթալարը ումուրը պարիէյի մէվզուրը պան խանէրէ՝ Պարը Սէֆիա ոճնամասը հագդնասա էնտիշէյի մուտիպ խապէրլէր նէշր խիյօրլար։

Պուտա Պարը Սէֆիա ոճնամասը իքնճէի գումանատը ամիրալ Զարլա Պէրէսֆօրտն պիր մէքթուպլը նէպէկլէթ վէրմիշ տիր։

Ամիրալ պու Դէքթուպատ ինկիլիզ ոճնամասընին էշելմ Պարը Սէֆիասէ պուլնան ֆիրանսըզ դէնիզի պարիէսինին մասուտնտան օլմասընան՝ հարպա հաղրը պիր հալտէ պուլնամասընան չիքեայէթ խիյօր։ Ամիրալ Պէրէսֆօրտ կիպի պանս իմանի իշտն լայզը իլէ անոյան պիր զաթրն պու չիքայէթի։ պիթապի Ինկիլթէրատա պէօյիք պիր թէէսիր հասալ իմի։ Անէլ խուսուս՝ ճէնուպի Աֆրիգատա պուլնան 200000 ասքէր՝ Պարը Սէֆիա թարիգի իլէ մէմլէքէթլէրինէ աղիմէթ խալճէյինտէն՝ պու սէնիդատ ինկիլիզ ոճնամասընին գուվվէթէ ֆրանսըզլատան աշաղը պուլնմասընա հիշ պիր Ինկիլիզ բաղի օլմադ։ Զինքի էվրօպատա պիր իմիթլիֆ զանոտր իմէթ, ինկիլիզ օրատսընին մէմլէքէթինէ տավէթի մնմաքին օլամայմադ սէմէք սրբ։ Ճէնուպի Աֆրիգա մէսէլէսի մէվճուտա օլմասա պիւլէ, Պարը Սէֆիա կիպի բէք մուհիմ պիր նօգթատա պուլնան ոճնամասընին զայիֆ պիր հալատ գալմասընդ, Ինկիլիզբայր, գասիմ բօյիթիգասը ծրան մէսէլէր թէարրիզատէն վազ կէմէյէ մէհպուր իսէր։

«Ճէմիյէթի Պարիէ» պունա տայիր դայէթ չէրիսիւմէզ պիր պէյանամէ նէշր իմէմիշ տիր։ Ճէմիյէթը մէղգիւրէ պու պէյանամէյինատ դապինէնին իսրարը Ֆասիյէթ իմէմէսինէ պիր չօգ այլար ինթիզար իմթիսինի իֆատէ խարյօր։ Պէյանամէյինն մէսալնա նապարթրոնկ ֆապրիգասար թարաֆընտան Ամինտաա իբի վէքիլ կէօնտէրմիշ տիր։

ԱՄԷՐԻԿԱՅԱ ՇԻՏՏԷԹԻՆ ՍԸՃԱԳԼԱՐ

Նիւ-Եորգ վէ ճիվարընտա պէշ օն կիւնտէն պէրու չիտատէթի սըճագլար իմրայի հիւքմ իմմէքտէ օլուպ, օն բօսթա իլէ ալընան մանիւմաթա կէօրէ, յուլիսի էֆրէնճինին պիրինճի կիւնինտէն իբիսիսէ գառար չէրի մէզբիւրին մանալը մուիթէլէֆէսինատ կիւնէշ վուրմասընտան վէֆամ իտէնէրին մէզատարը 28է պալիզ օլմշ տրբ։ Օ սուրէթլէ խասմալանանլար իսէ, 60ը թէճաղուզ իմմիշ տիր։

Թրամվայ գոնտիւքթէօրլէրինատէն պիրիսի՝ սըճաղին թէէսսիրի իլէ պիրատէն պիրէ ագլընը դաչրմրը օլարընտան, արապայը ալապիտիյինէ սիւրմիւշ, վէ նիհայէթի արապա պիր ֆուչիյա չարբարագ բարչալանմըշ իսէ ատ, նուֆուս թէէլէֆոնը օլմամըշ տրբ։

Պրուգլին նամ մէվգիսէքի չէքէր ֆապրիգասընտա չիտատէթի հարարէթ թէէսսիրի իլէ, քէնտինտէն կէչէն ամէլէատէն պիրի՝ պիր չարխըն ալթընա սիւչէրէք բարչալանմըշ տրբ։

Ֆիլիսէլէրատ միւմքին մէրթէպէ սէրինպէք հաբլ իմմէք իւզրէ, պիր թաղրմ էլէքթրիքլի հավա թուրմպալարը թէէսսես գըլընմըշ օլարը կիպի, էհալիսէսէ պուգը առ տաղրթմաղա գարար վէրիմիշ տիր։

ՊԷԼՃԻԳԱ - ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ

Պու օն հաֆթալարտա Պէլճիգասա Աֆրիգայի վասաթիսէ պուլընան Քոնկօ ճէսիմ դրթասընդն Պէլճիգա գրալը թարափընտան Պէլճիգա հիւքիւմէթինէ թէրք ու ֆիրարը մէսէլէսիյէ թէվէզվիւլ իսիւրայի, վէ Ինկիլթէրանդն Պարէլղաղէլի Քոնկօ հիւքիւմէթը մուսթէճէքսինէ թէրք իմմէսի հալպէ, էէնիսէն իշղալ իմտիսի հաղգընտաքի խապէր իւզէրինէ՝ Պէլճիգա մէհաքիլը սիկասիսէ վէ ասքէրիէսինատ հնտիշէ հասրլ օլմշ տրբ։

«Լա Պէլճիք Միլիթէր» գազէթասը Պարէլ Դազէլին Ինկիլիզէր թարաֆընդան իշղալընը խապէր վէրտիքտէն սոնրա, սթիսէքի մալիմաթը վէրիյօր։ Ալանալար Ինկիլիզէրին կէօղէր աքսաբնատա եէրզէչմէլէրինէ մանի օլմալարը իւզէրինէ, Ինկիլիզէր Քոնկօ հիւքիւմէթինէ թէրք իմտիքլէրի Պարէ էլ Դազէլի իսթիքրատա էլէմիշէր տիր։

Միրալայ Սբարզէն գումանտասընատա պուլունան պիր ինկիլիզ հէյզէթը սէֆէրէսի, կէչէն 1900 սէնէսի քանունը էվվէլէն էվասիթինատ 3 թօփ չէքէրէ բաքիպէն Պարէլղաղէլէ վասը օլմուշ տրբ։

Հէյզէթը մէղքուրէ Մըշտաբլրադատա սիւզ պաշը Մարշան Քարաֆընտան թէէսիս վէ ինչա իսիյմիշ օլան Ֆրանսէքա գալէսի իլէ՝ ձօրկամա մէվգիինէն ինէշմիշ, վէ մէվգիի մէղքիւրէսէ մզտարը քանի՞ սասքիրը միւսթահֆըզ պրագարագ, նէշէ տօղրու-իլէրուլէմիշ տիր։

ԱՒՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ ԹԻՃԱՐԼԷԹԻ

Աւսթրիա Թիճարէթ նէզարէթի՝ Աւսթրիա վէ Մաճարիսթանդն 1900 սէնէսի զարիֆնտաքի իսթաղաթ վէ իսրաճաթ ճէտվէլիսի նէշր իմմիշ տիր։ Իսթաղաթ 1 միլիար 749 միլիոն վէ իսրաճաթ 2 միլիար 16 միլիոն գուրնա պալիկ օլմուշ, վէ պիր սէնէ էվվէլքինէ դիսանէլէ, իսրաճաթտա 312 միլիոն՝ վէ իսթաղաթտա 19 միլիոն գուրուն ֆազլա մէրճէճէտ օլունմուշ տրբ։ Աւսթրիա վէ Մաճարիսթանէ էն զիյատէ մալ կէօնտէրէն մէմալիք՝ թէրթիպ սրբասը իլէ Ավստանա՝ միճիթմայի Ամէրիգա վէ Ինկիլիթէրա տրբ։

Ամէրիգատան վագի օլան իսթաղաթ 149 միլիոն գուրուն, եանի իսթաղաթը ումումիէնին, 8% նիսպէթինատ օլուպ, պիր սէնէ էվվէլքինէ նիսպէթէ 800 պին գուրուն ֆազլա տրբ։

Աւսթրիա-Մաճարիսթանատան էն զիեատէ Ավստանայա 201 միլիոն գուրուն, վէ պատէհու Ինկիլթէրայա էչեա իսթաղ օլունուր։ Աւսթրիանդն Ինկիլթէրատան իսթաղ իմտիյի էչեա՝ Ինկիլթէրպա կէօնտէրմիյի էչեայա նիսպէթէ՝ 52 միլիոն գուրուն նօգսան տրբ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ՎԷԳԱՅԻՆ

Թէէկիպֆ չիրքէթիէրի նիմ Բէմի օլան թէէկրաֆնամէյի սթիէյի նէշր խարյօրլար։

Լորտ Բիչնէր Միսէլպուրկըն ճիհէթի չարգէնմէտ վագի էրազի իւզէրինատ պուլընան Պօէրլէրի հավալիի մէղքիւրէպէնթատ ու թէնքիլ իմմիշ տիր։ Երիմի Պէքր արզը թէէլիմիյէթ իմմիշ տիր, 67 Պօէր էսիր վէ 500 Պօէր դասընն չօճուզը տասիթ թարթէլրքեղ Ինկիլիզ ճրատարարընա իզամ օլընմըշ տրբ։

Մալան իլէ Իսմիթին թարը գումանատասընա պուլընմագտա օլան 300 քիշիսէն միւրէքքէպ պիր Պօէր միճրիզէսի սանը սապաը սատթ 3,5 բատաէլէրինատ Բիչմանտա չէհրինին իւզէրինէ հէլճում իմմիշ տիր։

Պօէրլէր չէհրին խարիճինատ վագի իչ ատէտ միւնթէրիտ վէ քիւչիւք խարթիհքամաթը եէտի զապթարընա կէչիրմիշլէր տիր։ Խարթիհքամաթը մէղքիւրէնին Պօէրլէրին էլինէ կէչմէսի իլէ Ինկիլիզ մուհաֆըզ ասքէրի իւզէրինէ Պօէրլէր հէման ամէչէ պաչլամըշլար տրբ։

ԶԻՆ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Շանկ-Հայտան վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ Զին իմբէրատօրիչասը Սինկանֆուտան բրէնս Սինկէ կէօնտէրտիյի պիր մէքտուպտա, պատմա Զին բաթթանթը Բէքին օլմայուպ՝ Հօնան էյալէթինին մէրքէզի պուլունան Բայ-Ֆունկ չէհրի օլաղընը պիլտիրմիշ տիր։

# ԱԶԳԱՅԻՆ

—Խառն Ժողովոյ հինգշաբթի օրուան նստին մէջ Ամլիէի նախագահութենէն Պատրիարքարան հասած թէղքերէ մը կարդացուեցաւ։

—Խառն Ժողովը Տրապիզոնի վիճակային համար նոր առաջն. տեղապան մը կարգելու պէսքը զգալով, առժամեայ տեղապահ կարգեց Ս. Երուսաղէմի միաբան Տ. Եղնիկ վարդապետ Պապայեանը։

—Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին օրը, յունիս 2, Նորին Ս. Օծութեան ներկայութեանը, Երեւանէն գրեթէ 6—7 ժամ հեռաւորութեամբ Խորվիրապի վանքի եկեղեցին մէջ ալ ողբացեալ տաղանդաւոր գերասան Ադամեան Պետրոսին հոգւոյն համար հոգեհանգիստ կատարուեր է, ի ներկայութեան Բագրատ բոլոր հայ դերասաններուն ու գերասանուհիներուն, որոնց յատուկ խնդրանքը այս հոգեւոր պաշտօնը կատարուած էր։

—Բերկրութեամբ կը ծանուցանենք թէ Բարձր Տաճան Ցարութիւն փաշայի տարութիւնը բարւոքման վիճակի մէջ ըլլալը հաստատած է Տօքթ. Խորասանեան էֆ. և հաւանական է որ քիչ օրէն իր կատարեալ ապաքինութիւնը կը ստանայ։

—Ատրպատականի Նախորդ Առաջնորդ Այվազեան Սանակ եպիսկոպոս Էջմիածին հասեր է։

—Այս տարի Լազարեան ճեմարանէն (Ը. դասարանէն) 10 Հայ ընտանեաց աշակերտներ ելեր են։

—Տփխիսի մէջ Հայերը 25 եկեղեցիներ ունին։ Ասոնցմէ Քանդրենց եկեղեցին վերաշինելու համար հիմնարկէքը կատարուած է յունիս 10ին, հանդիսաւորութեամբ Էմիրէթի և Տփխիսի վիճակաց առաջնորդ Սարգիսեան Գէորգ արքեպիսկոպոսին։

—Մանօթ Թուսանայ հարուստներ՝ Պ. Ազէքսանդր Մանթաշեան, Գ. Թուսանեան և Պ. Ադամեան պատկանելի գումարներ նուիրած են Բագրատ մէջ հիմնուող ռեալական դպրոցին համար։ Այն դպրոցին ծախքը՝ 425 հազար ռբ. ենթադրուած է ճարարակատաց կողմանէ։

—Ցառաջիկայ Յուլիս ամսուն Պէրլինի մէջ երաժշտական ընդհանուր ժողով պիտի ըլլայ, որուն կազմակերպող յանձնաժողովին կողմէն յատկապէս հրաւիրուած է Ս. Էջմիածնի Դէորդեան ճեմարանի երաժշտապետ Տ. Կոմիտաս վարդապետ—իբրեւ Հայ. եկեղեցական երաժշտութեան ներկայացուցիչ։

Տ. Կոմիտաս վարդապետ՝ արդէն մեկնած է Էջմիածնէն, և Տփխիս հասած։ Բիչ օրէն պիտի մեկնի Գերմանիա։

—Մանօթ բանաստեղծ Դանիէլ Էֆ. Խաչունց՝ Ս. Պատրիարքէն ընդունելութիւն մը ստացած է Տօքթ. Տաղաւարեանէն Ընդարձակ Օրացոյցի կազմութեան նոր մեթոտ իրեն դէմ եղած զրկանքին պատճառաւ։

Նորին Սրբազնութիւնը՝ արուած բողոքագիրը (ըստ ընկալեալ սովորութեան) մակագրելով միայն, Ազգ. Հիւանդանոցի պատասխան Հոգաբարձութեան զրկած է, որ անշուշտ նկատառութեամբ հարկ եղածը պիտի անօրինէ։ արդէն իր գործին զաւակն եղող նորատաս գրագէտ մը իր խանձարուրին մէջ իմպոնտ չի թառանիցնելու ու չի ֆեսատատեցնելու համար։

—Ս. Փրկչեան Որբանոցի նախկին շրջանաւարտ ու օժանդակ սաներէն Տօքթ. Սամուէլ էֆ. Թ. Թէրզեան (ընկ Հանընցի), որ երեք տարիներէ ի վեր Պաֆրայի քաղաքապետական բժշկութեան պաշտօնով ճանկիկ վիճակին մէջ կը պաշտօնավարէր, երէկ մայրաքաղաքս եկաւ արձակուրդով, ուր պիտի մնայ քիչ մը ժամանակ։

Տօքթ. Թէրզեան, իր այս պաշտօնավարութեան մէջ յաջողած է բանակի երկասիրութիւն մը պատրաստել, որուն անունն է՝ «Սև Ծովի Ափերը»։

—Ս. Երուսաղէմայ միաբան և Դասարմ Փաշայի քարոզիչ՝ Տ. Վրթանէս վ., յառաջիկայ երկուշաբթի օրը կը մեկնի Էրզրում, իբրեւ օգնական՝ տեղւոյն Առաջն. Տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. Վարդապետ Եղիազարեանի։

—Պուլկարուհի մը՝ մասամբ Կաֆցա ընդունած ըլլալով Հայ եկեղեցւոյ դաւանութիւնը, երէկ Ազգ. Պատրիարքարան դիմեց յատուկ խնդրագրով և փափաք յայտնեց որ իր անունը արձանագրուի Հայ Պատրիարքարանի տօմարին մէջ։ Փոխանորդարանը հարկ եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, միւսակ աղջիկը յանձնեց Մայր Եկեղեցւոյ Տ. Կարապետ քհնյ. Սահակեանի, որ այսօր պիտի տանի Օրթագիւղ Պուլկարաց Էքզարքարանը, և հոն պաշտօնական ձեւակերպութիւնները կատարելով՝ պիտի վերադարձնէ աղջիկը ի Պատրիարքարան։

—Սիսէն կը գրեն թէ, բնիկ Հալէպցի բժիշկ Հապիպ անունով հոմէոպաթան մը՝ բաւական տարիներ Սսոյ գաւառակին մէջ բժշկութեան պաշտօնով զբաղած, և կլորիկ հարստութիւն մը չունենալով, քարոզիչ տուն մը և ուրիշ մէկ քանի կալուածներ գնած է, Սսոյ մայրամուտքին ճիշտ քովիկը։ Տօքթ. Հապիպ՝ կրը քանի մը տարի առաջ կը մնայի, ժառանգորդները՝ այդ տունը և յարակից հողերը ի վաճառս կը հանեն, և Ատանայի Հոմէոպաթական Հայոց Առաջնորդ՝ Տ. Պողոս եպիսկոպոս Թէրզեան՝ 500 լիրայի ծախու կ'առնէ, ուր պիտի շինուի Հայ Հոմէոպաթանոց համար վանատուն մը։

—Կրոն. Ժողովոյ դիւանապետ Տ. Մատթէոս վարդապետ Անէմեան, վաղը հրաժարական է էջուպի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելու։ Էջուպի այդ թաղը, գրեթէ 18ի չափ Հայ մնակոչութիւն մը ունի։ Իրենք անարծամ կոմմանիր ըլլալով մեծաւ մասամբ, անարծամ Վ. մը հրաւիրած են Դիւա Տփոյ Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ, որուն անուամբը օծուած է նոյն թաղի փայտաշէն եկեղեցին։

—Վաղը Եէնի-Գիւղի եկեղեցւոյն ալ Տօնախմբութիւնը ըլլալով, գիւղին թաղ. խնդրոյ կոմմէն յատկապէս հրաւիրուած է Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելու և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարելու՝ ի հանգիստ հոգւոյ Եէնի գիւղի «Դիւա Տփոյ Ս. Աստուածածնայ» Եկեղեցւոյն հիմնադիր Նէվրուզեան Յարութիւն Աֆիրայիկ համօրէն ննջեցեալ տիկնայ գերեզմանի։

—Երեւանի Ս. Երուսաղէմայ Վարանի և վարդապետական օծակից Տ. Մելքիսեդեկ Ս. Արքեպիսկոպոս Մարգարեանցի՝ Տ. Մակար Եպիսկոպոս Բարխուդարեան, ինքզինքը բոլորովին նուիրած է նշանաւոր գրականութեան։ Որչափ կը յիշեմ, իր գրական շրջանին սկիզբն վերջերս մը ունեցաւ։ և տեղեկանալ գրեց տասնի չափ երկասիրութիւններ։ Այս անգամ ալ էջմիածնէն կը ծանուցանեն թէ Ազգանոց ընդարձակ պատմութիւնը գրած է, օգտուելով իր նախնեան թէ Ազգանոց ընդարձակ պատմութիւնը գրած է, օգտուելով իր նախնեան կատարած ուղղութիւններէն։

Գրած է նաեւ ինքնատիպ քարոզներ, որոնց հաւաքածոն ալ տպագրութեան պիտի ֆանանալ մտադրեր։

—Ազգ Ցավէթի Իզմիրեանց գրական Ցանձնաժողովոյ մրցանակներու կատարուած բաշխումը՝ հաստատուց Մանզումէի կանխապէս տուած լուրը՝ ի մասին վարձատրուած Երկասիրութեանց, որք կոնտարեկանդ՝ ճիշտ էին։

Ահա՝ մեր փառքը, որ հակառակ յաշաղկոտներու յերիւրուածներուն, միշտ բարձր պիտի մնայ։

Մեր մեծ առաւօտեան թերթին կանխաւ ըրած իրարանցումը։ Միակ Գանձի ուղղագրական Պասլին համար էր։

Բայց մենք այս մասին գնահատիչ տեղեկութիւններ ալ ունինք հաղորդելիք մեր հնանքիքիր ընթերցողաց, թէեւ պատուարժան Ցանձնաժողովը որոշած ըլլայ ներկայացուած աշխատասիրութեանց քննիչներուն անունները չհրատարակել, կանոնք խնդանքի չենթարկելու համար։

Վարձատրուած երկու գործին, «Դանձակի» եւ «Պարկատանի հայկը» անուն երկասիրութեանց քննիչները խոստովանած էին թէ՝ նկարագրուած տեղերը իրենց անձամբ չեն տեսած։

Ուրեմն ինչպէս եղաւ որ անոնց գնահատանքին վրայ հիմնուեցաւ Պ. Լալայեանցի և Պ. Դորդեանցի վարձատրութիւնները։

Գալով «Թոգաթի գաւառաբարբառ»ին. երկու քննիչներու տեղեկագիրներն ալ շատ անոպատա էին բառակրկիր երկասիրողին։

Հինգշաբթի օրուան հանդիսական բաւական զարմացան վերջը երբ մշեալ բառացուցակը վարձատրուած տեսան։ Թէեւ Պատ. յանձնաժողովին ալ զգոյշով այս պարագան իրեւ «ՀՈՒԼԻԱՆ ԱՆՈՒԱՆԵՑ տրուած 10 ռսկին։

Ցանձնաժողովոյ մնայուն անդամց արժանիքը՝ ամէն գովեստ վեր ըլլալով հանդերձ, Մանը-ն չի ծածկեր նաեւ իր կարծիքը յայտնել այս առթիւ։

Մրցանակի ներկայացուած գրական գործերը՝ փափաքելի էր որ մասնագէտ և ճեռնտու անձերու քննութեան յանձնուէին։ Որովհետեւ ամէնէն խնամօք պատրաստուած գործերն անգամ երբեմն կրնան անկարդներու ձեռքին տակ անդնդանալ, ինչպէս նաեւ ամէնէն անխնամ ու տափակ պատրաստուած հեղինակութիւններն ալ՝ չատ անգամ մրցանակի արժանանալ։ Չի մոռնանք որ Հ. Յակոբոս Վ. Դօսանի՝ սխալներով և մեր եկեղեցւոյն ոգւոյն դէմ ակարիութիւններով լեցուն «Հայք ի Զմիւռնիա» անուն գիրքը վարձատրուած է դժբաղդաբար, ճեռնտու քննիչի մը յանձնուած չըլլալուն համար։

Իսկ այս տարուան քննիչներուն մէջ թէեւ կը գտնուին մեծ մասամբ ճեռնտուներ, բայց կային նաեւ ա. նանկներ ալ, որոնք անկարող են մրցանակի արժանի գործ մը արտադրելու։

—Թիւրքմէնեան Միհրան էֆ. մասնաւոր դրութեամբ և դրացուցակով մը յայտնելով որ 1500 կարի չափ դանազան մատեաններ Ռուսուն. Խորհրդոյ տարածքութեան ներքեւ կը դնէ, յիշեալ Խորհուրդն որոշած է այդ մատեաններուն մէջ գտնուած դասագրքերն որքերու խնամակալութեանց յանձնել և միւսները զետեղել Ազգ. Մատենադարանին մէջ։

—Նախընթաց օր Ռուսուն. Խորհուրդն խառն նիստ մը գումարեց Ռուսերէնութեան Ընտրեալաց և Շրջանաւարտից Քննիչ Ցանձնաժողովոյ հետ, որքէ ի վերջոյ ազատելոյն գումարելով իրենց դիմումն կազմեցին և իրենց աշխատութեան ծրագիրն և ժամանակացոյցը պատրաստելով, հրատարակութեան տալ որոշեցին։

## ԱԶԳ

Կէրանօրէայ գրանցուած Բերոյի Արհեստանոցին մէջ 24 Յունիս 1901 ժամ 2 — 4½ (Հ. Ե.)։

Փոխն կէրանօրէայ գրանցուած Երկաթուղի Ռուսուն. Խորհրդի։

Դասընթաց

1.— Ց. Լ. Գ. Գ. Բ. (Տիեզերագրութեան ոսուսին և ռուսացումը)։

2.— Ի. Լ. Գ. Մ. Բ. (Ռուսացումն բնական գիտութեանց)։

## ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Նիկոմիդիայէն։

Առաջնորդ Սրբազանը Պարտիզակ կը գտնուի՝ ուր կառավարական պաշտօնատուն մը կը շինուի՝ որ Ազգ. ազգակցութիւն պիտի ըլլայ և լաւ հասոյթ պիտի բերէ Ազգ. վարձարանաց։ Այս գաղթականաց Սրբազանը հանդիսութիւն կընէ՝ որովհետեւ գիւղացիներ լաւ խրատակ ունի։

—Տեղւոյս Ազգ. վարժարանները՝ որք ծագիկասի պատճառաւ պաշտօնական հրամանով 15 օրէ ի Տվէր գոցուած էին, բացուեցան որոշեալ երբէք հիւանդութիւն չկայ։

—Անգրեանները փրէգ. մեռած չտուին՝ այս կողմերը այլմիտն երկրագործ ինչպէս խառուութիւնը քանի մը օր դադրեցան։

## ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

ՊՈՒՐ ԿՈՒՃԻԿԻ

Յուլիս, 4 1901

| | |
|---|---|
| Ֆրանսայ էսնամը | 100,65 |
| Ռէյմի | 311 |
| Գիսօլիա. | 25. |
| Շըմէնտրֆէր | 108.75 |
| Պանդ. Օթոման | 527 |
| Թրանսվալ | 86.25 |

ՏՕՔՏՕՐ
Մ. ՃԼԻՎԱՀԻՐՃԻ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՑՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԲԱՆԻՇԿ
ՄԱՆՆԱԱՌՈՒՔ
ՎԻՐՈՒԱԲՈՑԻ
ԼԱՆԱ
Գլ. Լ Ռ. Գ. Գ. Բ. Ի. Ի. Ի

# ՏԱԽԻԼԻՅԼ

## ՍԵԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԻ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի կիւն, Սէլամլըգ ըէմը ալիսի Համիտիէ ճամիի չէրիֆինաէ իմբա գըլընմըշ սբր։

## ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԷ

Տիւնքի ճումա կիւնի Սէլամլըգ ըէմի ալիսինէն սոնրա չայեան պույրուլան մուսաատէյի Սէնիյէի Հալրէթի Բասիշահի իւղէրինէ Ինկիլիթէրա սէֆիրի քէպիրի սասէթլու Սըր Նիգոլա Օ Քոնոր հալրէթլէրի սուրէթի զայրը ըէմիյէաէ Հուզուրը Շէվքէթմէֆուրը Հալրէթի Թաճարիաէ շէրէֆիսիպէ նայիլ օլմըշ սբր։

### ՐՈՒՍՈՒՄԱԹ ՄԹԱԹԻՄԹԻՆ

Իսթանբուլ. — 1313 սէնէյի մալիյէսի մարտը իսթիհսանընան փեսրվարին նիհայէթինէ գատար տիյարը էճնէպիյէտէն մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէյէ իլքի միլեար 343,403,557 ղրուշ գելիր թինտէ էշեա խոսալ խիլէրէք պունլարան 170,028,420 ղրուշ կէօմրիւք ըէսմի ալընմըշ սբր։

1312 սէնէսինտէ 2135,980,631 ղշ. գելիրթինտէ էշեա խոսալ վէ 156,079,516 ղրուշ կէօմրիւք ըէսմի իսթիֆա իտիլմիշ էսի։

1313 սէնէսինին կէօմրիւք վարիսաթը մուհաղ ըէսաբ մէճմուէ 207միլեան 230190 ղրուշ իսէ տէ, էմանէթէէ Թանզիմի միհթաա օլան սթաթիսթիգ ճէտվէլէրի եալնըզ խոսալաթ վէ իհրաճաթը չամիլ օլուպ վարիսաթը մուհագդաա մէզքիրէ միյանընտա իսէ մէմալիքի Մահրուսէիճէնապը Բասիշահի սասիլինտէ պիր իսէլէտէն սէկէրինէ պահրէն սէէդ ու իմրաբ օլունան էշեայի սասիլիյէտէն իսթիֆա օլունան ըէսմի կէօմրիւք վէ պու գասիլ էշեա իլէ խոսալաթ վէ իհրաճաթ էշեասընան ալընան պրսիյէ ըէսմի իլէ կէօմրիւկ այնա հաբլաթը սայրէ իշպու սթաթիսթիգ խարիճինտէ պուլունսաղը ճիհէթէէ վարիսաթը մուհագդաա մէճմուի պիթթաալ ֆնաղա պուլունմագտա սբր։

Իրադէ. — 1313 սէնէյի մալիյէսի մարտը իսթիհսանընան չուպաթը նիհայէթինէ գատար մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէյինէ տիյարը էճնէպիյէյէ կիրէտէ էշեասան 147«,449,738 ղրուշ ըէսմի թանսիկ օլունմըշ սբր։

1312 սէնէսինտէ 1,542,845,794 ղրշ. գելիրթինտէ էշեա իհրաճ վէ 14,178,953 ղշ. ըէսմ իսթիֆա իտիլմիշ էսի։

Թիթիճեն ըէֆիսինտէն պլընան մալիսմաթա նազարէն մէմալիքը Շահանէտէն փիյարը էճնէպիյէ իլէ էյալաթը միսմարէյէ իհրաճ օլունըպ պալէնանէքի ճէտվէլէէ սասիլ օլմայան եանիրագ թիսիթինէրին մէգասարը սթիտ կէօսթէրիլմիշ սբր։

| | |
|---|---|
| Քէլէֆատ | Տիտիխան |
| 3,656,430 | մէմալիքը էճնէպիյէյէ |
| 12,281,624 | էյալաթի միսմարէի Շահանէյէ |
| 15,938,056 | հանէյէ |

ԱՀՎԱԼԻ ՀԱՎԱՆԻՆԻ ՎԷ ՇԻՏՏԷԹԻ ՀԱՐԱՐԻԹ. — Պիր գաչ կիւնտէն պէրի էնդիմիզէ արմագան քէմանը չիկատիլէ իճարէթէքիմ թիմմէտէ սիրիլ։ Իչ կիւնտէն պէրի միկան իլ հարաբէ կիւնտէնէն քէօրկէտ օթուզ իլէ օթուզ պէշ քանանդա ատվէրան իմմէքէ իսի, հէլէ սիւն վէ եվվէլքի կիւշ պու սէնէքի մէվսիմի սէրիին չիսաէթի հարաբէթի խուսուսընտա սալա ունադարմանագադ պիր կիւն իսի. միգան իլ հարաբէ սանթիկրատ հիսաբը իլէ քէօրկէտ օթուզ պէշ տէրէճէ կէսթիրէրիյօր իսի։ Տիւն հէրաբէթ պիրազ սանա զիյատէլէնմիշ սբր։

ԱՍԱՐԸ Ս.ԹՅԳԷ. — Եանանիսթանընն էքինա ճիվարընտա Սլամլար Թարֆընան իճրա իտիլէնթէէարիյաթ էսնասընտա Բլբի չէրի գատիմի պուլունմըշ սբր. Սլամլար գապ էլ միլլա պէչինճի վէ ալիքնը սարբլարան այիտ հէյբէլ վէ սրար պուլանգաղարընան էմին սիրէր, թանարրիյաթ իչ սէնէ սէվամ իտէճէք իսի։

ՏԻՒՆ ԿԷՃԷ Բուսիա սէֆարէթիանէսինտէ պիր պալօ վէրմէմիշ վէ զէվաթը աթիյէ հաղը պուլունմըշար սբր.

Սրմանիա, Իթալիա, Ֆրանսա, Ամէրիգա, Բուլէշ, Եունան Սըրպ սէֆիրլէրի մատամալարը իլէ պէրապէր, Գարատաղ մալանթիկիզարը, Պուլկար գարա քէթիսիտուր։ Իրան սէֆարէթիանէսի պաշ մէրճէնտը Սրանիա սէֆիրի, Պանգը Օսմանիէնն Բանճիրի պէյ վէ մատամասը, Պանգը Օսմանի մէմուրլարընտան միւսիւ Մարշալ վէ միւսիւ Տէվիր, Բէյմ սիրէքթօրը, գոնթ տ'Արնօ, պանքէր Էվէնէիտի, Գարաթեօորի էֆէնտի, պարոն Վանսուվար, Սէլիմ Մէլհամէ բաշանդն քէրիմէլէրի, պահրիյէ ֆէրիգանընտան Վոթիս բաշա, Մուսուրիս պէյ, Սթէֆանաքի պէյ, Խարճիյէտէն Եուսուֆ պէյ. սէֆարէթիանէ մէմուրլարը վէ ֆամիլիալարը վէ վարբր սիվարիլէրի։

ՄԸՍԸՐ ՀԱՎԱՏԻՍԻ. — Հէլվալը չէրէնին էլէքթրիգ իլէ թէնվիրի իչոն պէլէտիյէ միվազէնէսինէ իքի կիւզ լիրա զամանընա Մէճլիսի Մալիյէ մուվաֆագաթ իթմիշ սբր։

—Դարանթինալար վէ սրիկիէի պահրիյէ մէճլիսի Իսկէնտէրիյէտէն խարիճէ չըգառագ եօլճըլար հաղընտա թէտավիրի սրնիյէ իթթիհազընա գարար վէրմիշ սբր։

ԹԷՇԻՐԻՆԱԹԸ ԱՄԲԷՐԻ միւշիւրանը Ազամընտան Հասան փաշա սիւյար օլսբը խոսթալըգտան բէհայալ օլամայարագ սիւն ազշամ սասթ օն պիր բատաէլէրինտէ Սարբևարտա քևային սէֆիյէլէրինտէ վէնգթ էթմիշ սբր։

ՖԼՇՅԻ ԱՐԱՊ ԴԱՋԱՄԸ. — Պահչէ Դափուսընտա, Համիտիէ ճամատէսինտէն արապաբընը սիւրսթէլ սիւրմէքտէ օլան Բուսմռագլը Ղալիպ նամընտա պիր արապաքը, վալիտէսի իլէ պիրլիքտէ օրասան կէչմէքտէ պուլունան սէքիպ ազուզ հաչլարընտա Հատիճէ նամընտա պիր գըզ չօճուղընա չարբարագ, չօճուգ հայվանլարըն ալթընտա գալմըշ վէ արապանըն սիւրսթէլ հարէքէթ իսէն թէքերլէքլերի թահթընտա միւթէատտիտ եէրլերինտէն ճերիէստարբլուսուզընտան, Սիրքէճիէ մէմուր պէյէտիյէ չալուշը Մէմիշ էֆէնտի մարիֆէթի իլէ ալ դանղար իչինտէ օլսուղը հալտէ գալարբրլարագ Համիտիյէ էճզախանէսինէ նագլ օլունմագլէ միւսալաթը իսթիհսանիյէսինէ թէէպպիսս օլունմուշ վէ ֆագաթի զալալը զըղճրդազան հայաթը թէշիլիբէտ պուլմընը սբր, վուգուաթը միւթէագրագ արապաքը արապաբընը պըրագարագ ֆիրար իյէմէք իսթէմիշ իսէ տէ մուսմախէյէ Մէմիշ էֆէնտի թարֆընան մէրգումմ սէրտէսթ իսթարիլմիշ սբր։

ԻՖԼԱՍ. — Բում մանիֆաթուրա թիճճարլարընտան Քուչիրիսա վէ Միմիսիսին կէչէն կիւն մանքէտէյի թիճարէթտէ իֆիլաղընա հիւբմ վէրիլմիշ սբր։

ՊԱՊՐ Սէրասքէրիյէ ախա լազմ կէլէն էթ միւնագասաը խիթամ պուլուպ օն միւնագասա գօյուն թիճարլարընտան Իսմաիլ Հագգը վէ Մուսթաֆա էֆէնտիլէրտէ 3 ղրշ. 16½ փարատա գալմըշ սբր։

ՆԱԶԱՐԸ ՏԻԳԻԱԹ.—կիճէլէրի թանթա պիթիլէրտէն չիկիր օլնըարդն չգալարը՝ պու հայանմընգլարընն մանվրնա վասթայը եէկեանէ օլան թանթա պիթի թօզանպ կիւվէնէրէք, հէր գաչ զրուշ օլուբսա օլսուն վէրուպ պու կիճէ պէկլասընան գուրթուլմագ իսթէօրլար։

Պու ֆիրսաթտան պիլ իսթիֆատ, պիր թագըմ հիլէպպազլար քիրէմիտ թօզը վէ էմանալի չէյլերի դաքալը գութուլար իչինէ գօյուպ սափոէրուն էշղիյէ սիրիչսիրմէքտէ օլարգլարտան, մէրճիինին նազարը ՝սիգդամբը ճէլպ իսէրիր։

ՄԱՂՐՈՒԹԷՆ ՎԷՅԱԹ. — Տիւն սասթ պէշ բասատէլէրինտէ Սէբայ Պուրնունտա Խալիա վէ Ըէճէպ նամ իքի չախն եըդանմագ իւզրէ տէնիզէ կիրմիշ օղմաղէ Մուվաղէնէլէրինի զայպ էտուպ ուչրուա տօրբա կիտէրէք զարգու նապէտիտ օլմըշլար սբր։

ՃԻՆԱՑԻՆ. — Տիւն սասան ճէքանկիրտէ գանվէճի Սիւլէյման իլէ թուլումսաքը արապ Հիլալ վէ ռիսֆէզասը չալը մատտէսինտէն տօպայը միւնազաս իսէրէք Հիլալ զամա իլէ Սիւլէյմանը պիր գաչ սերինտէն եարալայարագ ֆիրար էթմիշ իսէ տէ Կալաթաաա տէրտէսթ էտիլէճէյի սրրատա նէօպէրճիյի տարի ուոթուրա իլէ եիզինտէն ճերէ իթմիքտէն սոնրա տէրտէսթ էտիլմիշ սբր։

# ԹԷԼԷԳՐԱՖ

## ՏԻՒՆՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ. 4 Յունիս. — Մէճլիսի մէպուսանատա Խարիճէյէ նէզարէթի միսթէչարը լորտ Գրանվիլի Բուսիանընն Մանչուրիսթէքի մէվզիյինէ տայիր տէրմէհան օլընան պիր սիվալէ ճէվապէն, պու պասրէ պուլունան էվվէլ վուգուպուլան պէյանաթընա պիր նէյ իլավէ իսէ մէճլիսի պէյան էյլէմիշ սբր։

ՆԻԻ-ԵՕՐԳ. — Ամէրիգատա մուգիմ Պոէր մէմուրիյինէն Բարան նամ զաթ Ամէրիգա էհալիսինէ խիթապէն պիր պէյանամէ նէչը իսէրէր ճէնուռնի Ֆարիգա իչիւն Ինկիլիզէրէ սիլան վէ

մուհիմմաթ ֆիրուսթընընն մէն օլարը թագարիստ մուհարէպէնին Պօէրլէրէ միւսայիա պիր սուրէթէ խիթամ պուլաճաղընտան պահալա, Ինկիլիզէրէ մուհիմմաթը հարպիյէ ֆիրուսթընտան ֆարիգ օլմալարընը ըէճա իթմիշ սբր։

ՊՐԻՍԲԱՆԷ. — Մէճլիսի մէպուսանա թագարմ օլունան պազը լահիճալարը, էզզիմէտ Սալթանաթը Սէնիյէ իլէ միւնագիա թիճարէթ մուգավէլէսինին թէմամիսնէ տայիր օլան լահիճայը թասվիպ իթթիքատէն սոնրա տէվրէյի իմթիմանիյէսինէ խիթամ վէրմիշ սբր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Ցաս հէյլէթը մուրախասասը Պէրլինէ միթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ սբր։

ՔԱՏԻԲ. —Թօրբիլէր իլէ իճրա զըլընան թէճրիպէլէր էտնասընտա պունլարան պիրի գաղաէն իչթիսալ ինուպ իքի քիչի թէլէֆ վէ 18 քիչի մէճրուհ օլմուշ սբր։

ՊԻԻԲՐԻՇ. — Մէճլիսի Այան մէլլի պանգասը իլէ ազա օլունուպ մէճլիսի մէպուսան թարաֆընան գապուլ օլընան մուգավէլէյի թասվիպ իթմիշ սբր։

ՐՕՄԱ.—Իթալիա մէճլիսի Այանը՝ մէճլիսի մէպուսան թարաֆընան գապուլ օլունան պրաճէյի թասվիպ իթմիշ վէ պիլա միւտէթի թաթիլ իսթիմիշ սբր։

ԲԱԲԻՋ.— Մէճլիսի մէպուսանտա 1902 սէնէսինտէ պիւճէէտ վարիսաթ իւղէրինէ վէրիկ թարը հագգընտա գօմիսիոնը մախսուս թարաֆընտան թագարմ օլունան լահա բէտտ օլընմը սբր։

# ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

### ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

| | |
|---|---|
| Էսկ. Ուսմանիան ազչ. գաբ. | 26—34 |
| » » » էն եիւքսէք | 36—63 |
| » » » էն աչաղը | 26—32 |
| Բումէլի չըմէնը ազչմ գաբան | 106—62½ |
| » » էն եիւքսէք | 108—37½ |
| » » էն աչաղը | 106—37½ |

### ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԱՐԸ

| | |
|---|---|
| Բէյի ազսիոնը Օս. լիր. | 13—30 |
| Սիկարէթ Ա. | —92 |
| » Բ. | —50 |
| Թրամվայ | 6— |
| Ժուբանա | 1—80 |
| Օպլիկանիոն Թրամվայ | 475— |
| Ասիբանա | 3—90 |
| Գրէսի ժէնէրալ | 0—12 |
| Սասիէթէ Օթօման Իսկ. լիր. | 0—1 |
| Լօրիսա | 68— |
| Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ | 409— |
| Թրանսվասալ | 86— |
| Բըսթամ Թանվիլաթը | 462— |
| Գրէսի Ֆոնսիէ Էմիսիէն | 262—50 |
| Անատօլը չըմ ագսիոնը | 10— |

### ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

| | |
|---|---|
| Օսմ. լիրաաը 100 ղշ. փան | ղշ. բր |
| Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը | 108—05 |
| Մէթալիք | 103—20 |
| Ինկիլիզ լիրաաը | 110— |
| Ֆրանսըզ ալթունը | 87—23 |
| Բօլ | 90—35 |
| Գրէմիզ ալթունը | 51—06 |
| Գարպոն գայմէսի | 8—59 |

### ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 4 յուլիս

| | |
|---|---|
| Ինկի էսնամը Ինկ. լիրաաը | 93—63 |
| Օսմ. էսնամը ազբլաը | 24—25 |
| » » գաբանաը | 24—31 |
| » » » Բ | 49—50 |
| » » » Գ | 27—25 |
| Օսմանլը Պանգասը | 11—25 |
| Մըսրը տուբ. մութթահրէտ | 105—50 |
| Պուլկար խիթիգրազը | 81— |
| Գամպիս Բարիզ 3 այ վասէ | 25—350 |

### ԳԱՄՊԻՕ

| | |
|---|---|
| Լօնտրա | 109—25 |
| Բարիզ 3 այ վաչէլի | 23—01 |
| Ֆիօրէն Մանտա | 18—50 |
| Վիէննա չէքի (գուբոն) | 21—74 |

Բարիզ 4 յուլիս

| | |
|---|---|
| Ֆրանս էսն. 4%ֆր. | 100—62½ |
| » » 4½ % | 101—50 |
| Եէնի Օսմ. էսնամը ազբլաը | 25—20 |
| » » գաբանաը | 25—05 |
| Բումէլի չըմէնաբֆէրի | 110— |
| Օսմանլը Բէյիսի էսնամը | 313— |
| » Պանգասը | 541— |
| Գրէսի Լիոնէ | 1011— |
| Իթալիա էսնամը | 98—70 |
| Բուիօրիթէ Թիւրք | 498— |
| Օսմանիյէ | 462— |
| Տուան Օթօման | 528—50 |
| Սբանսէզ | 72—82 |
| Թրանսվալ | 88— |
| Գամպիս 3 այ վասէ | 25—185 |
| Գրէսի Ֆոնսիէ Էմիսիէն | — |

Վիէննա 4 յուլիս

| | |
|---|---|
| Լօնտրա իւզէրինէ գամպիս | 239—70 |
| Բումէլի չըմէնաբֆէրի ֆր. | 103—50 |
| Օսմանլը Բէյի ազսիոնը | 282— |

# ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

## ՅՈՎՍԷՓ ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ

### Գ.ԴԱՆԱՆ ՅԱՆՑԵՑԱՅՈՂՈՎ

Ի ԺԴ. ՀԱՆԴԻՍԻ

### ՍԱՀԱԿ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽԻԹԵԱՆ

21 Յունիս 1901

(Շար. Երէկ Բ-ԷՆ Է-ՎԷՐՋ)

ԺԲ.—Տ. Սուքիաս վրդ. Պարոնեանի «Օտարազգու հայագիտական գրքերու մասնասցանկը», գրուած ի Բարիզ, երկար տարիներու աշխատանք, յորմէ իբր նմոյշ յղուած են միայն 69 երեսներ։ Հեղինակը ուզած է քաղել և այդ բանին ցանկի անցընել որչափ ինչ կրցած է գտնել օտարազգու և օտարազգի մատենագրութեանց մէջ Հայ մատենագրութեան վրայ գրուած։ Այդ ցանկը ինք պահած է ցարդ թերթի հատակոտորներու վրայ, այլ եթէ տպագրութեան արուէր, կընար բան իր հաշուոյն 4500 ութսնալ էջեր կազմել, և իրեն անհնար լինելուն ընդորը ընդօրինակուած դատ՝ տպագրած ներկայնել՝ չանցացած էր 69 երեսները միայն յղել։ մասամբ ձեռագիր և մասամբ տպագիր, գործոյն գանազան կողմերէն առնուած։

Այս 12 երկասիրութիւններն են, զոր յանձնաժողովը համաձայն հրահանգին՝ պէտք էր որ առաջ նախքնութենէ մը անցնէր, որպէս զի իբրաքանչիւրին մասին ընդունելիք և քննութեան ենթարկուելիք որոշուէր, ինչպէս որ կատարուեց տպուած Ապրիլ 11 աւուր նամին մէջ։

Ա.—Տ. Դիւտ Ա. քշնչ Ադանեանցի «Դիւտ Հայոց Եկեղ. Պատմութեան» գիրքը արդէն ակդնանարեալ գործի մը շարունակութիւնն էր, աւելի քան երկասիրութիւն՝ գնահատելի հրատարակութիւն էր, որոյ նախընթաց Ա. և Բ. հատորները 1892ին և Գ. հատորը 1895ին արդէն մրցանակ ընդունած էին, հետևաբար Դ. հատորը, որ շարունակութիւն էր, նոր մրցման նիւթ չէր կազմեր և հարկ եղաւ դայն մրցանակէ դուրս հանել, գնահատական և քաջալերական թուղթ մը ուղղելով հեղինակին՝ գործին շարունակութեանը համար։

Բ.—Հ. Գրիգոր վրդ. Գովրիկեանի «Հայք յեղիսաբեթուպոլիս» գիրքը շարունակութիւն և երկրորդ հատոր էր երկասիրութեան մը, որոյ աջ ուաջին հատորին արդէն մասնաւոր մրցանակ մը ալ տրուած էր 1896ին, հետևաբար նորէն մրցման ենթարկելու պարագայք չէին ճշմարտուեր և ասա յալ մրցումի դուրս թողուեցաւ։

Գ.—Տ. Ներսէս քշնչ. Դանիելեանցի «Համառօտ Քարոզներ» գիրքը մրցանակի համար սահմանեալ նիւթերու ՀՐՕՆԱԿԷՆ դուրս լինելուն և թէև օգտակար՝ այլ կապկին և հրահանգին որոշումներուն անհամաձայն գտնուելուն չկրցաւ մրցման ենթարկուիլ։

Դ.—Տ. Սուքիաս վրդ. Պարոնեանի «Օտարազգու հայագիտական գրքերու մասնասցանկը» ամբողջութեամբ մը չէր յղուած և չէր ներկայացուած, այլ միայն տեղեկագիրին տրուած էր երկասիրութեան պարագայից վրայ, որ չէին կընար բաւել մրցման պայմանները։ Հետևաբար այս գործն ալ ենթաքննութեամբ դուրս թողուեցաւ, միայն թէ գործը յոյժ գնահատելի և աւարտումը դժուարին լինելուն՝ ծանձնաժողովը բացառապէս որոշեց վասն տպագրութեան քաջալերական նպաստ մը յղել հեղինակին՝ իր միջոցներուն համեմատ չափին մէջ։

Ե.—Տ. Սմբատ Ծ. Վ. Սահակեանի «Ներսէս Լամբրոնացի» գիրքը, թէպէտև ըստ ամենայնի պայմանաց համաձայն լինելուն քննութեան ընդունուեցաւ, այլ որովհետև գործը ընդարձակ էր և ձեռագիրը դժուարընթեռնելի, քանի որոշուած անձը յայտարարեց թէ բացարձակապէս անհնարին էր իրեն որոշեալ պայմանաժամին մէջ արժանաւոր քննութիւն մը կատարել, և ծանձնաժողովը պարտաւորուեցաւ այդ տարւոյ մրցման ենթարկուղ գործերուն կարգէն հանել, այն երկասիրութիւնը և անցնել յաջորդ մրցանակին։

Այս կերպով 12 գործերէն հինգը նախաքննութեամբ կամ անհրաժեշտ պարագայով դուրս թողուեցան և մրցման քննութեան և մրցանակի ընդունելութեան ենթարկուածներ մնացին մնացեալ հոսին Կրկնութիւններ, որք յարմարաւոր անձանց յանձնուեցան և քննական տեղեկագիրներն սաացուեցան, որոնց վկայութիւններն և զննահատումները բովանդակելով և ամփոփելով յաջորդ կը գերեմք, խնայելով ունկնդրացդ երկարաձիգ դրութեանց ընթերցումներն և միանգամայն լուելով քննիչներու անունները, պայման մը, որ լաւագոյն դատուեցաւ ինչ ինչ սեսեալ և նախատեսելի պարագայից առջև։

Ա.— Պ. Վրթանէս Փարազեանցի «Հայ Բիշաներ» գիրքին քննիչը, կը դիտէ դլխաւորապէս որ Հեղինակը զանազան կարևոր դիւրամատչելի աղբիւրներ սեսած չլինելուն, սխալ եզրակացութիւններու մէջ ինկած է, թէ տեղ տեղ վկայութիւն բերուած Հեղինակները չեն ըսեր իրօք ինչ որ ինքն անոնց կը վերագրէ, որով կը յայտնուի թէ բոլոր յիշած Հեղինակները ուղղակի չեն զննած, այնչափ կարևոր թերութիւններ ունի որչափ ինչ մրցանակի արժանանալու սահմանուած աշխատութեան մը ներկայ չէ ունենալ, կը դիտէ թէ արդէն նոյն նիւթին վրայ գրուած և մրցանակի արժանացած Պ. Գրիգոր Վանլենանի գործոյն վրայ առնմեղութիւն մը չի ներկայեր, կը գտնատուի բառարանական և քերականական հետազօտութիւնները, և կը վկայէ թէ հեղինակը գիտցած է իր գործը հաճելի ընծայել ամէն դասակարգի ընթերցողաց։

Բ.—Յովսէփեան էֆ. Մրմրեանի «Հին օրեր և այդ օրերու ամիրաները» գիրքին քննիչը, ընդհանուր կերպով չհամաձայներ որ ժամանակակից պատմութիւն Ամիրային անուան ներքև գրուի. հեղինակին գործին մէջ նախորդ դարերու վրայ արուած տեղեկութիւնները կասկածելի աղբիւրներէ քաղուած կը գտնէ, իսկ վերջին դարուն քաղուած տեղեկութեանց մէջ բազմաբախներ կը սեսնէ, և մինչև իսկ տեղեկագրութեան դէմ թերութիւններ կը նշմարէ և առհասարակ հեղինակին գործը պատմական ըմբռնման և ճշդութեան համաձայն չգտներ. սակայն չուզեր կասարելիք տեղեկութիւնները ցուցնել՝ բուն դժգոհութիւնդեր և անտեղի վէճեր չյարուցանելու համար Ամիրային ազգականներուն հետ։

Ե.— Պ. Վահան Բժշկեանի «Ուսումնասիրութիւն Նարեկացւոյ» գիրքին քննիչը, կը դիտէ թէ չարականաց ուսումնասիրութիւնը բնաւ երգեցողութեան մասը նկատի չառներ, ինչ ինչ կէտերու վրայ թերեւեակի դատաստան կընէ և անաչառութեամբ՝ անդրդուելի բաներ առանց դիտողութեան ալ կը բերէ, և այս ամէնը թէպէտ պակասութիւններ նկատելով, ընդհանրապէս պարզամտութիւնը կը գտնէ հիմնական, հմտալի և հետազօտական, անակնկալ մէջ անդրանիկ, հետազօտութեան մէջ խրճամիտ, և ուղղութեան մէջ ընդհանրապէս պատշաճողական, թէպէտև քննիչը չուզեր ընդունիլ քանի մը չարականներուն հեղինակին կողմէն յետագայ դարերու և հեղինակներու վերագրուիլը, և թերութիւն կը համարի ինչ ինչ անուններու հեղինակաց չարքին մէջը յիշուած չլինելը, բայց ի վերջոյ նորէն նպաստաւոր դատաստանով կը փակէ իր խօսքը։

Զ.—Պ. Նազար Դարբինեանցի «Պարսկաստանի Հայերը» գիրքին քննիչը, Պարսկաստանի անձամբ ծանօթ չլինելը յառաջ բերելով կը դիտէ թէ չի կրնար ուղղելի մարդամանութիւններ գտնել, այլ հեղինակին լուսանկական և անաչառ ոճն լինելը խնդիրէ վերջ կը գտնէ, կ'ընդունի թէ գուցէ գործը ցանկացեալ լրութիւնը ունեցած չլլայ, բան մը որ հեղինակն ալ կը յայտարարէ, սակայն նիւթը մանրամասնօրէն ուսումնասիրուած կը գտնէ թէ զանազան բառերը. իսկ բառերու մասին վրայ ալ սուռգարանական կամ մեկնաբանական դիտողութիւններու տեղի դուած էր, և կը յայտնէր նաև հնագոյն աղբիւրներ կամ պատասխիներ որք աւելի նիւթի կրնային մատակարարել հեղինակին եթէ իսկապէս Թօքաթու բարբառը պարզ ուսումնասիրէր, սակայն կ'երևի թէ չէր ճանչցած իր նիւթին ամէն տարրերը, հետևաբար կ'եզրակացնէր թէ ոչ ազգագրական նիւթոց կարևոր հաւաքածոյ մըն է, և ոչ ալ գրագիտական արժէք ունեցող երկասիրութիւն մը, այլ օգտակար ամսամսյն է որ բարբառ մը կը ծանօթացնէ, և ապագայ հետազօտութեանց կրնայ նպաստաւոր լինել։

Իսկ երկրորդ քննիչը նոյնպէս գնարկ կը գտնէ վերոյիշեալ հեղինակութիւնը գիտական հանգամանքէ, ձայնափոխութեանց օրինաչափները շատ զգաստաց հաւասար և ոչ յատուկ թոգասի գաւառաբարբառին, և քանոց բացատրութիւնները պակասաւոր։ Բառացուցակը կը գտնէ խանդարդ մը օտար բառերու, առանց մասնաւոր գիտական ոճով հետևողութեան և առանց ուսումնասիրութեան կազմուած, և օրինակներ առաջ կը բերէ սխալ բացատրուած բառերու ալ։ Քերականական դիտողութիւնները աւելի ուղիղ կը գտնէ քան կատարեալ, իսկ առացուածոց հաստատածոյն զուրկ կը գտնէ այնպիսիներէ որ աւելի սուրբիմատ և աւելի ժողովրդական վիճակը յայտնող բացատրութիւններ կը պարունակեն։ Վերջապէս բոլոր գործը սկսնակի և ձեռնհասութիւն չունեցող գործ կը գտնէ, և այնու միայն գնահատման արժանի, որ Տաճկահայոց մէջ լեզուագիտական ուսումնասիրութեան առաջին քայլ ամենողներէն մին կը հանդիսանայ։

Ե.— Պ. Վահան Բժշկեանի «Ուսումնասիրութիւն Նարեկացւոյ» գիրքին քննիչը, կը դիտէ թէ չարականաց ուսումնասիրութիւնը բնաւ երգեցողութեան մասը նկատի չառներ, ինչ ինչ կէտերու վրայ թերեւեակի դատաստան կընէ և անաչառութեամբ՝ անդրդուելի բաներ առանց դիտողութեան ալ կը բերէ, և այս ամէնը թէպէտ պակասութիւններ նկատելով, ընդհանրապէս պարզամտութիւնը կը գտնէ հիմնական, հմտալի և հետազօտական, անակնկալ մէջ անդրանիկ, հետազօտութեան մէջ խրճամիտ, և ուղղութեան մէջ ընդհանրապէս պատշաճողական, թէպէտև քննիչը չուզեր ընդունիլ քանի մը չարականներուն հեղինակին կողմէն յետագայ դարերու և հեղինակներու վերագրուիլը, և թերութիւն կը համարի ինչ ինչ անուններու հեղինակաց չարքին մէջը յիշուած չլինելը, բայց ի վերջոյ նորէն նպաստաւոր դատաստանով կը փակէ իր խօսքը։

Զ.—Պ. Նազար Դարբինեանցի «Պարսկաստանի Հայերը» գիրքին քննիչը, Պարսկաստանի անձամբ ծանօթ չլինելը յառաջ բերելով կը դիտէ թէ չի կրնար ուղղելի մարդամանութիւններ գտնել, այլ հեղինակին լուսանկական և անաչառ ոճն լինելը խնդիրէ վերջ կը գտնէ, կ'ընդունի թէ գուցէ գործը ցանկացեալ լրութիւնը ունեցած չլլայ, բան մը որ հեղինակն ալ կը յայտարարէ, սակայն նիւթը մանրամասնօրէն ուսումնասիրուած կը գտնէ թէ զանազան բառերը. իսկ բառերու մասին վրայ ալ սուռգարանական կամ մեկնաբանական դիտողութիւններու տեղի դուած էր, և կը յայտնէր նաև հնագոյն աղբիւրներ կամ պատասխիներ որք աւելի նիւթի կրնային մատակարարել հեղինակին եթէ իսկապէս Թօքաթու բարբառը պարզ ուսումնասիրէր, սակայն կ'երևի թէ չէր ճանչցած իր նիւթին ամէն տարրերը, հետևաբար կ'եզրակացնէր թէ ոչ ազգագրական նիւթոց կարևոր հաւաքածոյ մըն է, և ոչ ալ գրագիտական արժէք ունեցող երկասիրութիւն մը, այլ օգտակար ամսամսյն է որ բարբառ մը կը ծանօթացնէ, և ապագայ հետազօտութեանց կրնայ նպաստաւոր լինել։

Իսկ երկրորդ քննիչը նոյնպէս գնարկ կը գտնէ վերոյիշեալ հեղինակութիւնը գիտական հանգամանքէ, ձայնափոխութեանց օրինաչափները շատ զգաստաց հաւասար և ոչ յատուկ թոգասի գաւառաբարբառին, և քանոց բացատրութիւնները պակասաւոր։ Բառացուցակը կը գտնէ խանդարդ մը օտար բառերու, առանց մասնաւոր գիտական ոճով հետևողութեան և առանց ուսումնասիրութեան կազմուած, և օրինակներ առաջ կը բերէ սխալ բացատրուած բառերու ալ։ Քերականական դիտողութիւնները աւելի ուղիղ կը գտնէ քան կատարեալ, իսկ առացուածոց հաստատածոյն զուրկ կը գտնէ այնպիսիներէ որ աւելի սուրբիմատ և աւելի ժողովրդական վիճակը յայտնող բացատրութիւններ կը պարունակեն։ Վերջապէս բոլոր գործը սկսնակի և ձեռնհասութիւն չունեցող գործ կը գտնէ, և այնու միայն գնահատման արժանի, որ Տաճկահայոց մէջ լեզուագիտական ուսումնասիրութեան առաջին քայլ ամենողներէն մին կը հանդիսանայ։

Ը.— Պ. Վահան Բժշկեանի «Ուսումնասիրութիւն Նարեկացւոյ» գիրքին քննիչը, կը դիտէ թէ չարականաց ուսումնասիրութիւնը բնաւ երգեցողութեան մասը նկատի չառներ, ինչ ինչ կէտերու վրայ թերեւեակի դատաստան կընէ և անաչառութեամբ՝ անդրդուելի բաներ առանց դիտողութեան ալ կը բերէ, և այս ամէնը թէպէտ պակասութիւններ նկատելով, ընդհանրապէս պարզամտութիւնը կը գտնէ հիմնական, հմտալի և հետազօտական, անակնկալ մէջ անդրանիկ, հետազօտութեան մէջ խրճամիտ, և ուղղութեան մէջ ընդհանրապէս պատշաճողական, թէպէտև քննիչը չուզեր ընդունիլ քանի մը չարականներուն հեղինակին կողմէն յետագայ դարերու և հեղինակներու վերագրուիլը, և թերութիւն կը համարի ինչ ինչ անուններու հեղինակաց չարքին մէջը յիշուած չլինելը, բայց ի վերջոյ նորէն նպաստաւոր դատաստանով կը փակէ իր խօսքը։

Ը.—Յովսէփեան էֆ. Մրմրեանի «Հին օրեր և այդ օրերու ամիրաները» գիրքին քննիչը, ընդհանուր կերպով չհամաձայներ որ ժամանակակից պատմութիւն Ամիրային անուան ներքև գրուի. հեղինակին գործին մէջ նախորդ դարերու վրայ արուած տեղեկութիւնները կասկածելի աղբիւրներէ քաղուած կը գտնէ, իսկ վերջին դարուն քաղուած տեղեկութեանց մէջ բազմաբախներ կը սեսնէ, և մինչև իսկ տեղեկագրութեան դէմ թերութիւններ կը նշմարէ և առհասարակ հեղինակին գործը պատմական ըմբռնման և ճշդութեան համաձայն չգտներ. սակայն չուզեր կասարելիք տեղեկութիւնները ցուցնել՝ բուն դժգոհութիւնդեր և անտեղի վէճեր չյարուցանելու համար Ամիրային ազգականներուն հետ։

Դ.—Տիգրան էֆ. Քիրիլեանի «մասնաւոր պատմագրութիւնք Ս. Նշանի վանքոյ Սրվազի» գիրքին քննիչը, ասանց իսկ գրքին կազմութեան ու պարունակութեանմանները, կը յայտնէ թէ Սրվազի հանդուցեալ Առաջնորդ Յովհաննէս Սրբ. ի կողմանէ արդէն այս պատմութիւնը պատրաստուած է, որ Ս. Նշանի վանքին մէջ կը գտնուի, և թէ երկու գործերու մէջ մեծ նմանութիւն գտած է, ժամանակին Յովհաննէս Սրբ. ի գործն ալ կարդացած և ճանչցած լինելով։

Դ.—Յովհաննէս էֆ. Դաղանեանի «Թագաւոր Հայոց գանձագրքար

նաղան լեզուէ տեղեկագրութեանց ղննութեամբ և թէ անձնական ուղևորութեամբ և հետազօտութեամբ։

Կը վկայէ թէ խնամալ և խղճամիտ աշխատութիւն մըն է, ուր հեղինակին վրայ լեզուագիտական և պատմագիտական և հնախօսութեան հմտութեան նշանները կ'երևին։ Խորհրդածութիւնները կը գանէ առողջ, հնութեան յիշատակները գնահատման արժանի։ Մատենագրական պահանջից առնէ քննադատութենէ զերծ չկարծեր հեղինակութիւնը, և ներկայացուցիչը կը նըկատէ իրրև հետաքրքրասիրներու առջև տրուած տեղեկութեանց ատաղձներ։ Կը փափաքի որ Ատրպատականի և Սպահանի առաջնորդական ցանկ մըն ալ կազմուած լինէր։ և նպատաւոր թեւադրութեամբ կ'ուղղակցնէ իր քննական գրութիւնը։

Է. — Պ. Երուանդ Լալայեանցի «Գանձակի գաւառ» գիրքին քննիչն ալ, Գանձակի անձամբ ծանօթ չլինելուն՝ տեղագրական ուղղութեան չը մտներ, այլ գործը կը դատէ իրր գրական արտադրութիւն, և իր նիւթերովը, ծրագրովը, և նորութեամբը գնահատելի հայեցի աշխատասիրութիւն մը կը գտնէ, և մասնաւորապէս կը շեշտէ անձնական հետազօտութեանց արդիւնք լինելը, իսկ իրր թերութիւն կը նկատէ Գանձակի բարբառին վրայ ո՛չ ուսումնասիրութիւն և ոչ ակնարկ գտնուիլը. ինչպէս նաև Թուրքերէն լեզուի անհմտութեան կը վերագրէ ինչ ինչ մութ կամ չճանչցուած կէտեր, որք աւելի փայլ տուած պիտի լինէին գործոյն, եթէ Թրքերէնի հմտութեամբ լուսաբանուէին, գործին գնահատման մէջ անհրաժեշտ կը տեսնէ ի նկատի առնուլ թէ «Գանձակի գաւառը» գիրքին հեղինակը նոյն ինքն «Ազգագրական Հանդէսին» հրատարակողն է։

Այս եղան քննիչներու տեղեկագիրները, զորս յանձնաժողովս իր անդամակցաց մէջ բաժնեց նախապէս ուսումնելու, հեղինակութեանց հետ բաղդատելու, և իրր տեղեկագիր Յանձնաժողովոյս ներկայելու, յորում քննիչներու գրութիւններուն ամբողջովին և ժողովական ընթերցումը դանց չեղաւ։

Առաջին տեսութեամբ յայտնուեցաւ թէ ուղղակի մրցանակին համար պատրաստուած յատուկ երկասիրութիւն մը չը կար բոլոր ներկայացեալ տպագիր կամ ձեռագիր գիրքերու մէջ. այլ պատահական կերպով, ոք ձեռքի տակ պատրաստ բան մը ունէր, մրցման ենթարկած էր զայն, և ոմանք մինչեւ իսկ ափսիոյ ընդարձակ յօդուածի նման բան մը խմբագրելով կամ գրելով՝ մրցակցաց կարգը անցնելու փափաքն էին ունեցած։ Նոյնպէս յայտնուեցաւ թէ՝ բոլոր մրցակից աշխատութեանց մէջ չի կար և ոչ մի կարեւոր, ամբողջական, ընդարձակ, պատկառելի, և եթէ այսպէս խօսիլ ներելի է, «երկարոգի», երկասիրութիւն մը, որուն կարենար պատչաճիլ, եթէ ոչ վերջին դրութեամբ երկամեայ տոկոսէ գոյացած մեծ մրցանակը, գոնէ նախկին դրութեամբ միամեայ տոկոսով կազմուած Ա. մրցանակը։

Ուստի թէ եղածներուն մէջ համեմատական արժանեօք և թէ չափաւոր առմամբ մը քայլարձակ արժանեօք նախադասելի և Բ. մրցանակի արժանի դատուեցան Պ. Երուանդ Լալայեանցի «Գանձակի գաւառ» և Պ. Նազար Դոբոյեանցի «Պարկատանի Հայերը» գիրքերը, և իւրաքանչիւրին զատ զատ 30 օսմ. ոսկւոյ Բ. մրցանակներ նշանակուեցան։

Յանձնաժողովս ի սկզբանէ անտի բացարձակ կամ համեմատական արժանեաց տեսակէտն զատ, քաջալերութեան տեսակէտն ալ իւր որոշումներէն վրիպեցուցած չէ և քանի՛ քանի՛ անգամներ քաջալերութեան մրցանակներ որոշած է այնպիսի համեստ երկասիրութեանց, որոնց նորութիւնը կամ նիւթին օգտակարութիւնը յորդոր եղած է Յանձնաժողովոյս բանասէրներու ջանքն ու փոյթը գրգռել։ Այդ որոշումները տուած է մանաւանդ այն պարագաներու մէջ, յորում մրցանակներու դումարներէն սրամադրելի մասը մնացած են։

Նոյն սկզբմամբ այս անգամ ալ, մնայեալ երկասիրութեանց մէջէն քաջալերութեան արժանի գտաւ Պ. Վահան Բժշկեանի «Շարականաց ուսումնասիրութիւն» և Յովհաննէս էֆ. Գազանճեանի «Թոզամի Հայոց գաւառաբարբառ» գործերը։ Առաջինը սիրելի նիւթ մը կ'ուսումնասիրէ, և թէպէտ մատենագրական դատաւանդութեանց պաշարին վրայ շատ բան չի յաւելուր, սակայն գոնէ հղածը կոկիկ կերպով մը մէջտեղ կը դնէ։ Իսկ Բ.ը այնպիսի ճիւղ մը ձեռք կ'առնու որ տակաւին ընդհանրացած չէ և արժանի է որ բանասէրներէ խնամով մշակուի։ Այդ գործերէն իւրաքանչիւրին զատ զատ 10 օսմ. ոսկւոյ քաջալերութեան Գ. մրցանակը որոշուեցաւ։

Յանձնաժողովս կը փափաքի միշտ աւելի հարուստ և աւելի միսիթարական տեղեկագրով մը ներկայանալ ազգին, և առ այս միայն կը դիմէն մրցանակի հրահանգին մէջ մուծուած փոփոխութիւնները, և յոյս ունի որ երբ երկու տարիէն 1903 յունիս 26ին նորէն համախմբուիմք այստեղ Աստուծով, պիտի կարենայ ներկայել Ձեզ, հրահանգի բացատրածին համեմատ, ընդարձակ աշխատութիւններ, նիւթի, գիւտի և ոճի առաւելութիւններով ճոխացած, և անձնական նոր ուսումնասիրութիւններով պատրաստուած։

Մինչեւ ատ Յանձնաժողովոյս տեղեկագերութեան լրումը։

Իսկ որ յետ այսորիկ եղեալապատ չնորհակալեաց, և սրտագին օրհնութեանց և եռանդուն բարեմաղթութեանց ման է, կը թողունք Ն. Բարձր Սրբազնութեան, որպէս զի թէ՛ իրր նախագահ՝ յանուն Յանձնաժողովոյս, թէ՛ իրր Պարիարք յանուն Ազգին, և թէ յանուն գրագիտաց՝ իրր նոցին դասակից, հաճի խօսիլ և լուսաբանել ի յաւելուած յիշատակ գեղեցիկ խորհրդովը և արդար արդիամբը անմահացեալ Յովսէփ Իզմիրեանց բարեբարին։

---


ՀՈՐՈՒՄԱՍ ԷՐԹԷՍԻ ԿԻՒՆԷԻ

Պու կիւն լիմանիմիզդան հարաբէթ խտէնէք վաղօրար փէշ սէվգ օլմասագ բօսթալար։

ՐՕՄԱՆԻՍ. — Բէօսթէնէ (Բօմանիա) Իթալիա վէ Ֆրանսասան մատա եվրօպա։

ԻՏԱԼԻԷ ՄԱԽՍՈՒՍԷ. — Շիլէ, Փէֆկէն, Էրէյլի, Պարը սիեան, Գօզլու, Զանկուլատ, Պարիզն, Զաֆրանպոլու.)։

ՄԱՐՄԱՐԱ. — Թէքֆոր տաղը, Էրսէք, Միւրէֆթէ, Մարմարա, Կանոս, Խուրէ, Փաշա լիմանը, Էկինլիք։

» Բրսա, Պանտրմա (Պալըքէսէր, Միհալիճ, Բիրմանթի)։

ՀՈՆ ՄԱՅՏՈՎԱՀ. — Գալէի Սուլթանիյէ, Բրէվէզէ, Սարանտաղ, (Եանեա, Էրկէրի, Ֆիլյաթ) Հանեա, Բէսմօ, Դանտիա։

ՆԷՄՔԷ. — Իսէպլու. (Դասթէմունի) Ծամսուն (Թոգատ, Ամասիա, Սըվաս, Մէրզիֆուն, Զորում, Զիլէ) Կիրէսուն (Գարա հիսարը չարգի) Տրապզոն (Կիւմիւշ խանէ, Արապկիր, Էկին, Էրզինճան, Բէյսխ, Պայբուրտ, Էրզրում, Վան, Մուշ, Պիթլիս, Սըզերտ) Բիդէ, Պաթում (Կավկասիա, Թիւրքիստան, Աֆղանիսթան, Անգլիսթան) Բօմի։

ՆԷՄՔԷ. — Բէօսթէնէ (Բօմանիա) Վարնա, Պուլգար։

» Բրէվէզա, Ավլոնիա, Սարանտաղ. (Եանեա, Էրկէրի, Ֆիլյաթ). Տէրատ, Շէնկէն (Էշգօսթա) Հանեա, Բէսմօ, Գանտիա։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ. — Կէլիսպօլու, Գալէի Սուլթանիյէ, Մէսիլլա, Ավալաբ, Էրէմիա Իզմիր, Սագըզ, Հանկա, Բէսմօ, Գանտիա։

ԿԻՒՐՃԻ. — Կէլիսպօլու, Գալէի Սուլթանիյէ, Միտիլլի, Օէմէր, Էրէֆիտա Այվալըք, Մոդոմա, Բիլմարտ՝ ավաէիսէ Պոզչա Ատասը։

ՌՈՒՍԻԱ. — Գալաի Սուլթանիյէ, Միտիլլի, Իզմիր, Սագըզ։ Թարապլուս, Շամ, (Թարպ. Շամ, Համա, Համսս) Պէյրութ (Ակքէ, Շարը Շեղատատ, Պասրա) Եաֆա (Գուսա Պէրիֆ)։



Նախկինէնուն ամբողջ դասընթացք համաձիրդան դասընթացք

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ

Դիրք աշակերտաց

Լոյս տեսան Ա. Բ. Գ. պրակները

Մամուլի տակ են Դ. Ե. »

Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 10 պրակէ

Բաժանորդագին 25 ղրուշ

Դիմել, Սիրքէճի, Խօրասանճեան Խան

Գրատնեակ Սմբատ Դաւթեան

Դաւթեան էֆէնտիի բաղմաթիւ օգտակար ու գործնական հրատարակութիւններու վրայ աւելնալով, այս վերջինն ալ կոչոցած է անշուշտ մեծ պակաս մը լեցնել դպրոցական գրքերու շարքին մէջ։ Վստահ ենք թէ «Նոր Դպրոց»ը ուսուցչաց կողմէ իր արժանի ընդունելութիւնը պիտի գտնէ։



ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ ԷՄՋԱԽԱՆԷՍԻ

Կէտիք-Բաշա պաղնոցա (Զարշը դարուսը)

Ս.Ս. Հ Ի Պ Ի

Մէքթէպը Թըպկէի Շահանէտէն մէկզուն

ԼԵՒՈՆ ՊԻՒՄԻՇԵԱՆ

Մուավին տախի

Մէքթէպը Թըպկէի Շահանէտէն մէկզուն

ՎՐԹԱՆԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Էֆզալանէէնին մագասար էսասիսի

ՄՈՒԱԼԷՃԱԲԸՆ ՀԱՅԱԶԷԼԻՅԻ

+ԷՄԼԸ ՊԸՔԷՆԷՐ — ԷՐԻՆ ԻԼԷ ԷՄԲԷԼՄԷԸ

ՖԷՎԳԷԼԱՏԷ ԹԷՄԻԶԼԻՔ

ԿԷՃԷԼԷՐԻ ՏԱԽԻ ԱԶԳԻ ՏԸՐ

4—10



ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւսիպէէր՝ օն պիր սէնէ մուգատատէմ, Մէքթէպի Հուդուգը Շահանէտէն պա շահատէքնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ դայրէթ ու իսթիգամիթիլէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմը ֆէրպաղը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պիրինի պէնքի տավա վէքիլէրինէն մաարուֆ պիր զաթ պը։

Բէնտիլէրի հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, Ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրբօնէթ իտէր։

Պիր մէպլուզը մալիում մուգատիլինէ ալթը ալրգ վէ սէնէլիք ապանէ գայտ վէ գապուլ էյլէր։

Տավալարը հագգընտա մէճմանէն մալիմաթ ալմագ իսթէնէնլէրէ պէյտանը բէյ վէ իթիյը մալիմաթատան գաչընմաղ։ Էքսէր տավալարտան բէշին իւնբէթ ալմատարը կիսի, բէք չօգալարընտա սուլէն թէսվիյէտ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 2—6եա վէ ագշամլարը սաթի 9—11է գատար եազըխանէսինէ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Սալի ճատէսինէ Մուսուլխանընտա 6 վէ 7 նումէրօրը օտալար տրը։



Դ Ի Ս Ա Կ

Մոտոռնիկնէ գանկան օրերու

ՀԱՅ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

Առաքել էֆ. Գարբիէլեանի սենեակը

ՄԷՐՃԱՆ ԵԱԼՏԸԶ ԽԱՆ, ԹԻՒ 10

Գին 5 գրշ.



ԵՒՐՄԻ ՊԼԷՃ ՍԷՆԷԼԻՔ ՄՈՒՎԱՖՓԱԳԻՅԷԹ

Լուկի վէ ուէնի պէլ սօղուգլըզը վէ անընն վէխիմ նէթիճէլէրի հագգընտա 25 սէնէսէէն պէրու իբրա օլունան թէճրիւպէլէր նէթիճէսի օլմագ իւզրէ թարաքը ամլիանէմէնէ իյմալ օլունան «Գարսիլ Տիճթոր Զիա»ատ իսթիմալ իսիպ չիճա պուլան բէք չօք զէվաթ թարաքընտան մուսատագ պուլունտըզը վէ մէզքիւր գարսիլ էվրօբատան ճէլպ իսիլէն պու կիսի էտիլիյէլի խուսուսիյէտ գաթ էնէէր գաթ ֆայիդ վէ մերեճճան իտուկինէէն կէրէք եէնի պաչամըզ վէ կէրէք սէնէլէրէլ էսկիմիշ պէլ սօղուգլըզընը պիր տանա թէկմիմէք վէ իարար եօլու մէսանէ վէ եուսուրթարարա հիշ զարար վէրմէմէք իւզրէ գաթիէն թէշվիյէ էյէ-տիյինտէն միհէրէմ էհալիմիզի պիր թաղմ չարլամանըզլարա իգիալ վէ իդրար իտէն իլանլարա ալատանմամարընը իսալիանէ թավսիյէ իտէրիմ. պիր դութուսը իտարաթ քեաֆի տիր։

Ուսմամ տէքօսը, Ստամպօլտա Ճըզալ օղլունտա, Սարը էֆզալանէսի տիր. Պահնէ-Գարուսընտա Գիւչիւքեան Միսքէճան էֆզալանէսի իլէ պաչընտա էֆզա տէքօլարընտա վէ էֆզալանէլէրէ սաթըլըր։

ԳՈՒԹՈՒՍԸ 15 ՂՐՇ. ՏՐՐ.

Թաչրատան թօխտան վէ քէրքէնտէ սըգարրզ գապուլ օլունուպ սիւրթը միւմքինէ իլէ էֆզէնտիրիլիր։

Լէզգէճ Ա. ԳՕՀԷՃԵԱՆ

10—20



ԻԼԱՆ

Իւսկիւտարտա Թրաշ Հասան Աղա մահալլէսինտէ Տօլաշ ազաղընտա մէրհում նալաշ պէյի Անմտա պէյին իւչ պաղ խանէսին՝ սաթըզգ օլաբղընտան մէզքիւր մահալլէտէքի պագդաղա միւթասաթ օլընա։



ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԷՐԱԳԼԻԱՐԸՆԱ

Մէպրիթի նէղաբէթի ճէլիլէպի Եվրագ գալէմի խիւլէֆիասընտան Հասան Թանին էֆէնտի իլէ նօթա վէ ֆէնտի մուսիգի մուալլիմի Զուլհաեան Գրիգոր էֆէնտիէր թարաքընտան հէր օր պէշ կիւնտէ պիր՝ մունթազամէն նէյր իսիլմէքտէ օլան էզմարը մուսիգի եաթօ նօթասընըն իքլինի ֆօրմասը նէյր իսիլմիշ տիր։ Պիրէրթամտէ էսմնէլէրինի հավէսքեարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիրուսթի Պապը Սալի ճատէսինտէ 22 նումէրօրը Իսթանպօլ քիթապխանէսի, Մէրճանտա սաչէր Եզիա էֆէնտի վէ Իսկի Զապթիեհ ճատէսինտէ Սէֆա Ֆոնօկրաֆխանէսինէ սակիր մահէլլէր տիր։



Հրատարակատէր

ՓԻԼԻՍՈՓՈՍԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԸ

Հոգեբանական Վէպ

Հեղինակ Բօլ Պուրժէ

Թարգմանեց Ռաֆֆի Զէֆրի-Սարաֆ

Գին 6 ղրուշ

340 էջ ութածալ

Վստահ ենք որ այսքան դիւրամատչելի գնով համակրելի թարգմանչին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որու համար հեղինակին և թարգմանչին անունները արդէն գրաւականներ են։



ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ = SALIBORINE

Էֆզանը ՎԱՍԻԼԱՔԻ ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ ՊԱԼԱՇ թարաքընտան թէրթիպ օլունմըշ տրը

ՄԷՃԼԻՍԸ ՍԸՇՇԻԷԻ ՈՒՄՈՒՄԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷՆԻՆ ՐՈՒԽՍԱՔԸՆԸ ՀԱՒՋ ՏԻՐ

Մեքնուր գօէՇօլար Բարաֆէքդան Բահնէն վէ Բաուդէ օլունմըշ տրը

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) ատնկէկէն թօղ՝ ուեֆլարը Բէրքին ալը էեմնէպէն կալընըզ բարմագլարին արասընտա հարլ օլան վէկնա գօգուլու. Կարշչգան մասաէլէրինի, իւֆիկնէէթ, բիչիք վէ գաչընմալարընը տէվ իլլէր։ Պունտան պաչգա, բարմագլար արասընտա նասրը վէ նասրելաչմըշ ատրիլլէրի չըգարբը, սէրպէսթէճէ կէզիլէսիլիր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) գօշմուգ ալթընտա վէ սաիր գարաղը մահալլէրտէքի բիչիքլէրի, գօգուլարը իսիլիքլէրի վէ գաչընմալարը տաիսի գաթի սուրէթմէ տէվ իլլէր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ)ի գուլլանմաղ՝ ուեֆլորը Բէրքին քէսմէէն հասէսինի թատիգ իթմէքտէ տիրլէր։

Սուրէթի իսթիմալի գուսթունդն տէրուսինտէքի թարիգատան անլաչըլըր։

Ուսմամ տէքօսը Ֆընտրգլընտա 55 նումէրօրու Վասիլաքի Թօտորիսէս էֆզանէքի վէ պաչընտա էֆզանանէլէրէ ի էղա տէքօլարընտա վէ Պոն Մարչէ էէ գուսթասու 5 (պէշ) ղրուշա, թաչրա էֆզանանէլէրինէ վէ էֆզա տէքօլարընտա 6 (ալթը) ղրուշա սաթըլմագտա տրը։

Թաչրատան 6 ղրուշագ բօսթա բուլու կէօնտէրէնէ պիր գութու ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կէօնտէրիլիր։



ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՇԱՖԻՖ

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՃՅՈՒՐ ՏԻՊԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէզքիւր Սէրկիի Ումումիպնտէ՝ միւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR

բէգլագէթսիզ գազանմըշ տրը։

Էն ուճաղ թէկիրրուսթընա գատար էմնալընա թէվէֆֆիւգ իսիր

Թիւրքիա իչիւն էէկեանէ աճէնթասը Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ էվլասլարը

Մէրքէզի ֆիրուսթը Սթամպօլտա, Պահնէ Գարուսընտա, Համիտիյէ ճատասի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խանթը իւզերինտէ

ՇԵՒՊԷԼԷՐ Իզմիրտէ, Սիլիվրիտէ, Ակիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ

Թամիր վէ Էօյրեթմէսի մէճճանէէն տիր



ՆԱՏԻՐ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

Բէրա, Մէնէ-Փուշտ, Կալֆա

Սէրայի էկի, Թիւ 255.

—o—

ՄԻՍԱՅՆ ԱՄԱԴՈՒԱՆ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

| | | | |
|---|---|---|---|
| 6 | հատ | Գասթէնէ պատկեր | 30 |
| 6 | » | Վիզիթ | » 20 |
| 12 | » | Մինեօն | » 15 |

Վեց հատ գասթէնէ պատկեր ստանալ տուող մը 50 ղրշ. եւ վճարելով կրնայ 40×50 մեծութեամբ «ակրանտիզման» մը ունենալ։

ՆԱՏԻՐ լուսանկարչատունը իր չինած գործերուն գեղեցկութեան համար ու Եւրոպին. զանազան լուսանկարչական մրցումներու մէջ բազմաթիւ մրցանակներու արժանացած և ԼԱՒ ու ԱԺԱՆ գործ չինելու մէջ ԱՆՄՐՑԵԼԻ մէկ հատիկ հատատութիւն մը եղած է քաղաքիս մէջ։

4—24



ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹ ԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի էլչիբէյ Ռիւ- 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարմարեցեալ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև եղեկոյթներու և անուան ուշամամուութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։ Դաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։

10—104



ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸՔ

Ազգընդզն գօգմամասընը, պէյլէրինիզն իսասթալըգտան քիւլլէն արի գալմասընը արզու իսէր իսէնիզ Պաղչէ Գարասընտա Նիրամէտ գարագոլը գալչու քէնտէսինտէ 1 նումէրը մասադը մախասատա տիչ թապիսի

ԽԱՉԱԿ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

պուլմալըսընը։

Մուսամիլէյ Մէքթէպի Թըսրվեէի Շահանէտէն մէկզուն օրապ, հիշ պիր ալրը հիսս իմմարմէքտիրմին տիչ չէքմէքտէ մասճիսի պուլունտաղը պիր իլաճ իլէ հալընըզ իբի ատֆասա էն չէտիս տիչ ալրբլարընը քէսմէքտէ, «սքորբիթի»կիպի հէր նէվ տիչ էթի կասթալըգլարընը թէտավի իմմէքտէ վէ ֆէնտին էն սօն ուսուլի իւզրէ ալէ նէվիմատ ալէթալր իլէ տիչ ալրբրմագտա տրը։

Էնվայի թագմա պիչ վէ չէնէ իմալընտաքի մէհարէթի քիմիկէսի ուսումմիւշէրիլէրինին հիւսնիւ թէվէճճիհինի ճէլպ իսիմքտէ տիր։

Ճումատա կիւնլէրի մուայնէնէքանէսէ բազար կիւնլէրի ալ կէտիկ Բաչտատա Համամ ճատասինտէ, 15 նումէրօրը խանէսինտէ միւրաճաաթ իսէն ֆուգարալը մէճճանէն թէտավի իսէր։ Սաչ պահլարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը սաթի սաաթ 11էն սօնրա հէր վագթ խանէսինտէ պուլունուր։



ԵԷՆԻ ՆԷՇՐԻՅԱԹ

ՎՏԻՏ ՎԱՐԴԵՐ

Դայէրի Ս. Կարապետ իսիմամանէսի թալէպէսինէն մանուալը գալէմի օլան մէզքիւր քիթապ բէք նէֆիս վէ լաթիֆ չէիլլէր իլէ ֆէյլէսոֆանէ մէգալէէրի հավի վէ թէբիլ, քիթապ մէզքիւր մէքթէպի ալնինէ խիթիրալ էյլէմէկի մէսլէքի սալիմ իլէ քէպալ էյլէմէկի թէրագգէնա պիր տէլիլը գավի պուլունմըշ օլմաղլա ուսմամ մալէթատաշլարընդզ վէ ալէվնուսուս Գայսէրի վանանատաշլարընդզ ճիտանէն թավսիյէ իսէրիզ։ Գիյաթը 6 ղուրուշ օլուպ, հէր քիթապճընտա վէ պաչընտա Մէրճանտա Եալտըզ խանտա 8 վէ 9 նումէրօտա քեայնն կէզրտական քիթապխանէսինտէ սատըլըր։

3—5

Հէր չէյտ մահֆիզաղա սրնհէթէ չալըշտըզընըզ կիպիվ, սիկարա քաղաղտարընն տանէք ֆափի ծիմարընա իսթիմա էտինիզ։ ՏԻՒԻՐ է ՊՕՆ վէ ՊԻՅԱՋ ԳԱՊԸՐ ՊՕՆ նամբ իլէ սիկարա քաղաղտարը թավսիյէ իսէրիզ։

4—50



عافيت جبرى

ԱՖԻՅԷԹ ՀԱՊԼԱՐԸ

Ինդրպաղա տիւչար օլուպտա թէտավիսինտէ ինմալ իսէնէր վիճճուտարընը դէհրիլէմէքտէ պուլունտուգլարընա էմին օլմալը տրբլար. գիրա թապիսթէն խլուաքընտա օլարագ կիւնլէրտէ միսէ վէ պաղրմնդպարտա պիրիքիպ գալան՝ եէմէքլէր վիճճուտա ղրատա օլուտպա անը պէսլէյէճէք եերտէ պիլաքիս զէհրիլի մեգրօպլաք բէյտա խակպ թէտարիճէն գանը պօղարլար վէ իմիինսարլըգ, միսէ ֆէսատը, սանմը, եարբմ պաշ ադրրը, գարրն չիչինիլիյի, պաշ ուէօնէսի, միսէ պուլանթրը, կէօզ գարարթրը վէ սայիր էմրազը տաիսի ինթաճ իսէր։

Շէհրիմիզ պիրճնսի սրնքի էֆզանբարընտան Անտոն Գօլօլեան էֆէնտինէն իսիթիրաքէտէնէ օլուպ մէճիիրը Թըպկիէի Շահանէտէն թատիգ օլունան Սֆիկէթ հապարընդզ իսթիմալի ինդրպաղ պատուր վէ անտէն թէվէլիւտ իսէճէք հասթալըգլարտան մուհաֆզա իսուպ միսէ վէ պաղրնագրարը թագվիյէ վէ հալ թապիսինէ իրճա իսէրէք թատմը աէրէէյի մաթլուպատ բազմ իթտիրիրլեր. ուսմամի տէքօսը Տէրսասատէսէ Ճըզալ Օղլունատա Անթոան Գարիպանեանընն Սարը էֆզանանէսիտիր, Պահնէ Գաբուսընտա Գիւչիւքեան, Միսքէճան վէ Մէրճանտէճեան էֆզանանէլէրի իլէ պաչընտա էֆզա տէքօլարընտա վէ էֆզանանէլէրէ սատըլըր։ 1—20

Գուռնուռը (5) ղրուշրը

Էն ալա վէ նէֆիս իքէտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒԼԹԱՆ քիտաբլարը սիկարա մէրգեզլարընը մէմնունն էտէպիլիր։ Պու քիտաբլարընն ֆէվէքլանատ մուէսսէրիյէթի մուգաիսէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլաբղընտան, գարագլարընն տէրունինտէքի ուէֆէր մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարզբգաբը սայրէյէ տիրգամ օլընմասը թավսիյէ լընը։ 11—54



ՏՕՔԹՕՐ ՁՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուսամիլէյ փարիսատ մուատէքը մէսիսատ Էֆրազը տաիսիրիպ վէ ասանտանէ քէսպէ իսիմիտաս իլէյտուպ սաբա, է ըսպազմօս խիէրէք, եարբմ պաշ ադրրը, ֆիչիլ, ուլդուսպէլպուգ, ուլգուտա կէղինմէք, չօճուգլարընն իտարաթմամարը վէ էնվան սինիրիսատթաբլարընը էյէհիրիք իլէ թէտավի իլէէսէյն կիսպի միսալ կուլարը, վէ միսէ սուլյունընն արթմասը վէ էքսիմէրի, պաղրընագ, գալպ, ագ վէ գարաճիյէր վէ պիւլթիճէք էմրազը տաիսիրիպէ սարիպ ֆենընը թրպպրն էն սօն քէֆիֆաթը իւզրէ հէր կիւն սապահտան էօյլէնէ գատար խասանպօլուա օգճիլէր պաղրնտա (Պայազիտ) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրճիտ) էֆզանանէլէրինտէ վէ էօյլէտէն սօնրա, պէյ օղլու ճատտէի քեպիրտէ Օտիսն թէտիրօտու գարշուսընտա 165 նումէրօրու Մուայնէնէքանէնի խուսուսիյէսինտէ միւրաճաաթ իսէն խասթէկէնը գապուլ իսէր։ Մուայնէնէքանէի խուսուսիյէսինտէ հէր նէվ թէտավիի էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէօսու մէվճուտ տուր։



ՄԷՔԵԱԹԻՊ ԲԸՊՊԻՅԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

ՍԷՐԻՐԱԹԸ ԻԼՏԻՃԻ

Վէ

ԷՖԻԼԻՆՃԻՃԷ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Ֆրանսա Տէրի վէ Ֆրէնկ Խուրալբէրբէ գէրէկլի ալայ մոռապէրէնտէն

ՏՕԳԹ, ՁԵԼԱԼԵՏՏԻՆ ՄՈՒԽԹԱՐ

Ճումատա իրթէսի ) կիւնլէրի սաաթ
Բաչար իրթէսի ) 9 տան
Զարչէնպէն ) 10½ գատար
Բէնչչէնպէն = սապահտան 6յն գատար
Սալը = սաաթ 7ն է 10½ գատար

Իսթանպօլպար, Ճուզպալ-օղլունատա Իրան սէֆարէթխանէսի գուրպինտէ Շէրէֆ էֆ. սօգաղաղընտա քի 18 նումէրօրը խանէսինտէ խասթան գապուլ իսէր

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ